№. 86. СУББОТА 3 Августа. | 3 Sierpnia. SOBOTA №. 86.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie. rs 10; Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie — 5; Z przesyłką — 6. Kwartalna: W Wilnie — 3; Z przesyłką — 3 k. 50. Miesięczna — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

Часть Оффиціальная

ВИЛЬНО.

ОТНОШЕНІЕ Г. МИНИСТРА ВНУТРЕННИХЪ ДѢЛЪ КЪ Г. ВИЛЕНСКОМУ ВОЕННОМУ, ГРОДНЕНСКОМУ, КОВЕНСКОМУ И МИНСКОМУ ГЕНЕРАЛЪ-ГУБЕРНАТОРУ И ГЛАВНОНАЧАЛЬСТВУЮЩЕМУ ВЪ ГУБЕРНІЯХЪ ВИТЕБСКОЙ И МОГИЛЕВСКОЙ ОТЪ 30 ІЮЛЯ 1863 ГОДА N. 3135.

«ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, удостоивъ прочтенія представленное ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ, чрезъ посредство вашего высокопревосходительства, всеподданнѣйшее письмо Виленскаго дворянства, Высочайше повелѣть соизволилъ: объявить Высочайшее благоволеніе ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА виленскому губернскому предводителю дворянства, дѣйств. стат. сов. Домейко, подписавшему и представившему означенное всеподданнѣйшее письмо, и Высочайшую благодарность дворянамъ, уполномочившимъ губернскаго предводителя оное подписать и представить. ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО надѣется, что гг. дворяне не одними словами, но на дѣлѣ докажутъ выраженную ими преданность.»

«О таковой Высочайшей волѣ имѣю честь увѣдомить ваше высокопревосходительство, для зависящаго распоряженія.»

Подписалъ: Статсъ-Секретарь *Валуевъ.*

Всеподданнѣйшее письмо Виленскаго дворянства, представленное, 27 іюля 1863 г., г. главному начальнику края:

«Всеавгустѣйшій МОНАРХЪ!

«Смуты революціи вовлекли многихъ изъ дворянъ Виленской губерніи къ нарушенію вѣрноподданнической присяги Вашему ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ.

«Отвергая дѣйствія революціонной партіи, по причинѣ которой отъ нѣсколькихъ мѣсяцевъ земля наша обагряется кровью по большой части невинныхъ жертвъ,

Чистосердечно и гласно просимъ ТЕБЯ, ГОСУДАРЬ, считать насъ вѣрноподданными ТВОИМИ, заявляя при семъ, что мы, составляя одно цѣлое и нераздѣльное съ Россіею, остаемся навсегда вѣрноподданными ТВОИМИ, ввѣряя судьбу дворянства, АВГУСТѢЙШІЙ МОНАРХЪ, ТВОЕМУ неограниченному милосердію.»

„*Подписалъ по довѣренности уполномочившихъ дворянъ:*“

„*Вашего ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣрноподданный, Виленскій губернскій предводитель дворянства Александръ Ѳаддеевъ Домейко.*“

Число дворянъ и помѣщиковъ, уполномочившихъ Губернскаго Предводителя подписать всеподданнѣйшее письмо, по 2 августа составляло 251 человѣкъ. Подписка уполномоченія продолжается.

При отправленіи въ С.-Петербургъ изъ г. Вильно 2-й Гвардейской пѣхотной Дивизіи, г. Виленскій Военный, Гродненскій, Ковенскій и Минскій Генералъ Губернаторъ и Главноначальствующій въ губерніяхъ Витебской и Могилевской, Генералъ отъ инфантеріи Муравьевъ 2-й засвидѣтельствовалъ передъ Его Императорскимъ Высочествомъ Командиромъ отдѣльнаго Гвардейскаго Корпуса Великимъ Княземъ Николаемъ Николаевичемъ о молодецкихъ и энергическихъ дѣйствіяхъ этой дивизіи, при подавленіи мятежа.

Въ отвѣтъ на это письмо Главный Начальникъ края удостоился получить отъ Его Императорскаго Высочества слѣдующій рескриптъ:

Михаилъ Николаевичъ,

Съ истиннымъ удовольствіемъ Я получилъ лестный отзывъ Вашего Высокопревосходительства о войскахъ 2-й Гвардейской пѣхотной дивизіи и поставляю Себѣ въ пріятную обязанность выразить Вамъ Мою искреннюю и душевную признательность за Ваше вниманіе, съ которымъ Вы столь справедливо оцѣнили заслуги и труды воинскихъ чиновъ сей дивизіи.

Вполнѣ сочувствую Вашему сожалѣнію при разставаніи съ такими храбрыми и молодецкими, по Вашимъ словамъ, войсками, но съ истиннымъ убѣжденіемъ, беру на Себя рекомендовать Вашему Высокопревосходительству, что и въ полкахъ 1-й Гвардейской пѣхотной дивизіи, состоящихъ теперь подъ Вашимъ начальствомъ, Вы встрѣтите туже безпредѣльную преданность Престолу и Отечеству, такое же самоотверженіе при исполненіи своихъ обязанностей и тоже пламенное усердіе и ревность, какими отличались полки 2-й дивизіи.

(На подлинномъ собственною Его Императорскаго Высочества рукою написано.)

„Пребываю къ Вамъ искренно доброжелательный.

НИКОЛАЙ.“

N 447 26 іюля 1863 г. С. Петербургъ.

Częsć Urzędowa.

WILNO.

ODEZWA P. MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH DO P. WILEŃSKIEGO WOJENNEGO, GRODZIEŃSKIEGO, KOWIEŃSKIEGO I MIŃSKIEGO JENERAŁ-GUBERNATORA, GŁÓWNIE ZARZĄDZAJĄCEGO GUBERNJAMI WITEBSKĄ I MOHYLEWSKĄ z d. 30 lipca 1863 r. za N. 3,135.

„CESARZ JEGO MOŚĆ zaszczyciwszy odczytaniem przedstawiony, JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, za pośrednictwem waszéj excellencji najpoddanniejszy list Wileńskiéj szlachty, Najwyżéj rozkazać raczył: objawić Najwyższe JEGO CESARSKIEJ MOŚCI zadowolenie wileńskiemu gubernjalnemu marszałkowi szlachty rz. r. st. Domejce, który podpisał i przedstawił ten najpoddanniejszy list, i Najwyższą wdzięczność szlachcie, która upoważniła gubernjalnego marszałka do podpisania i przedstawienia onego. JEGO CESARSKA MOŚĆ ma nadzieję, że pp. obywatele nie jednemi słowami, lecz i w czynie dowiodą wyrażonéj przez nich przychylności.

„O téj Najwyższéj woli mam honor zawiadomić waszą ekscellencję, dla należytego rozporządzenia.

Podpisał: Sekretarz-Stanu Wałujew.

Najpoddanniejszy list Wileńskiéj szlachty, przedstawiony d. 27 lipca 1863 roku panu głównemu naczelnikowi kraju.

Najjaśniejszy MONARCHO,

Zaburzenia rewolucyjne pociągnęły wielu ze szlachty gubernji wileńskiéj do naruszenia wiernopoddańczéj przysięgi, złożonéj Waszéj CESARSKIEJ MOŚCI.

Odpychając działania partji rewolucyjnéj, z któréj powodu od kilku miesięcy ziemia nasza broczy się krwią w większéj części niewinnych ofiar.

Z czystego serca i głośno prosimy CIEBIE, MONARCHO, uważać nas za wiernych TWOICH poddanych, i wynurzamy przy tém, że my, składając jedną całość nierozdzielną z Rossją, pozostajemy na zawsze wiernymi poddanymi TWOIMI, oddając los szlachty TWOJEMU, NAJJAŚNIEJSZY PANIE, nieograniczonemu miłosierdziu.

„*Podpisał z upoważnienia szlachty, od któréj odebrał pełnomocnictwo:*“

„*Waszéj CESARSKIEJ MOŚCI wierny poddany Wileński gubernjalny marszałek szlachty Aleksander syn Tadeusza Domejko.*“

Liczba szlachty i obywateli, którzy dali gubernjalnemu marszałkowi pełnomocnictwo do podpisania najpoddanniejszego listu, po d. 2 sierpnia wynosiła 251. Podpisy pełnomocnictwa trwają dotąd.

Przy wyprawieniu z Wilna do St. Petersburga 2-éj gwardyjskiéj pieszéj dywizji pieszéj p. Wileński Wojenny Gubernator, jenerał-gubernator Grodzieński, Kowieński i Miński, głównie zarządzający gubernjami Witebską i Mohylewską jenerał piechoty Murawjew 2-gi, zaświadczył przed Jego Cesarską Wysokością, Dowódcą oddzielnego gwardyjskiego korpusu, Wielkim Księciem Mikołajem Mikołajewiczem o dzielnych i energicznych działaniach téj dywizji, przy stłumieniu buntu.

W odpowiedź na ten list, główny naczelnik kraju miał zaszczyt otrzymać od Jego Cesarskiéj Wysokości następujący reskrypt:

Michale synu Mikołaja,

Z prawdziwem zadowoleniem Ja otrymałem pochlebną odezwę waszéj Excellencji o wojskach 2-éj gwardyjskiéj pieszéj dywizji, i poczytuję sobie za przyjemny obowiązek wyrazić wam Moją szczerą i serdeczną wdzięczność za waszę uwagę, z jaką tak sprawiedliwie oceniliście zasługi i trudy wojskowych téj dywizji.

Zupełnie podzielam wasz żal przy rozstaniu się z takiemi walecznemi i dzielnemi, wedle słów waszych, wojskami, lecz z prawdziwem przekonaniem biorę na siebie zalecić waszej ekscellencji, że i w półkach 1-éj gwardyjskiéj pieszej dywizji, będących teraz pod waszém zwierzchnictwem, wy znajdziecie takież nieograniczone oddanie się Tronowi i Ojczyznie, takież same zaparcie się przy wypełnieniu swoich obowiązków i takąż gorącą gorliwość i żarliwość, jakiemi się odznaczały półki 2-giéj dywizji.

(Na oryginale podpisano własną J. C. Wysokości ręką)

„Pozostaję ku wam szczerze życzliwym

MIKOŁAJ.“

N. 447. 26 lipca 1863 r. S.-Petersburg.

Подъ заглавіемъ „Война или миръ для Финляндіи“ въ гельсингфорскомъ журналѣ Litteraturblad for allman medborgerlig bildnind (N. 5, 1863) напечатана статья извѣстнаго финляндскаго писателя, бывшаго университетскаго профессора, а теперь сенатора И. В. Снельмана. Представляемъ извлеченіе изъ этой статьи:

Пишу въ надеждѣ объяснить моимъ соотечественникамъ настоящее положеніе нашего края. Быть войнѣ, или миру — неизвѣстно. Въ случаѣ войны — блокада финляндскихъ береговъ несомнѣнна: но въ такомъ случаѣ—произойдетъ ли вторженіе непріятелей въ Финляндію — мы не знаемъ.

При такомъ положеніи дѣлъ, говорится въ европейской прессѣ о финляндцахъ, какъ о народѣ, который будто бы не только желаетъ войны, ожидая отъ нея какихъ-то благъ, но даже готовъ къ возстанію для соединенія съ непріятелемъ.

При распространеніи такихъ мыслей, неудивительно, если и въ Россію проникло мнѣніе, будто бы финляндцы готовы въ случаѣ войны пристать къ врагамъ Россіи.

Таково настоящее положеніе края. Вызвавшіе его отвѣтятъ за то передъ судомъ потомства. Отвѣтятъ и тѣ, которые равнодушно переносятъ его, или легкомысленно содѣйствуютъ распространенію того мнѣнія о финляндцахъ!

Нужно считать финляндцевъ безумными, если полагать, что они были бы не въ состояніи достойно оцѣнить этихъ своихъ благодѣтелей. Думать, что дикіе крики изъ-за моря способны подвинуть къ возстанію народъ нашъ, значитъ — клеймить позоромъ его любовь къ отечеству.

Не могу не выразить моей радости, конечно раздѣляемой всею разумною частію нашего народа, радости о томъ, что сами шведы въ Швеціи возстали противъ воинственныхъ криковъ одной партіи и усомнились въ справедливости ея толковъ о настроеніи умовъ въ Финляндіи. И представителями сторонниковъ мира явились тамъ, между прочимъ, такія почтенныя личности, какъ извѣстный публицистъ и членъ нынѣшняго государственнаго сейма Дальманъ, или какъ шведскій министръ иностранныхъ дѣлъ.

Конечно, никто не можетъ требовать, чтобы народъ въ своей политикѣ руководился чѣмъ инымъ, а не соображеніями о собственной выгодѣ; но можно предполагать у Шведовъ столько благородства, что они не станутъ пренебрегать соображеніями и о военныхъ бѣдствіяхъ Финляндіи, въ случаѣ непріятельскаго нападенія на нее. Мы едва ли ошибемся, если скажемъ, что Финляндія можетъ сдѣлаться театромъ войны только въ томъ случаѣ, когда и Швеція пойдетъ открыто противъ Россіи. Ни для Франціи, ни для Англіи нѣтъ никакого разсчета производить высадку къ намъ. Только участіе Швеціи и ея виды на Финляндію могутъ побудить непріятелей Россіи къ выбору военнаго театра на нашихъ поляхъ. Слѣдовательно, мѣра того зла для Финляндіи, какое можетъ быть причинено войною, зависитъ отъ рѣшенія шведскаго правительства.

Для народа небольшаго и политически несамостоятельнаго, какъ финляндскій, который не избираетъ войну, а подвергается и ей, потому не можетъ имѣть ни національнаго интереса въ ней, ни вліянія на исходъ ея,—для такого народа война—просто не счастіе.

Въ настоящую пору война для Финляндіи, если бы она ограничивалась и одной блокадой, была бы особенно тягостна. Еще не оплаченъ хлѣбъ, которымъ значительная часть народонаселенія питалась прошлую зиму. Еще неизвѣстно, удастся ли и въ это лѣто собрать жатву съ нашихъ полей. Во всякомъ случаѣ: она будетъ не обильна, потому что прошлогодній посѣвъ былъ далеко меньше обыкновеннаго, да и тотъ не весь изъ пашни сдѣлалъ ниву; а яровое, по своей недостаточности, не могло въ сѣверныхъ губерніяхъ замѣнить пропавшую озимь. Прекратись теперь вывозъ,—и не только наши хлѣбные торговцы доведены до разоренія, но и казна почти тоже, потому что отъ вывозной торговли зависитъ возвратъ милліоновъ, затраченныхъ на спасеніе отъ голода, а безъ таможенныхъ сборовъ съ привоза нечѣмъ покрыть и текущіе государственные расходы. Большую часть финляндскаго торговаго флота придется или потерять какъ добычу непріятельскихъ крейсеровъ, или продать въ иностранныхъ гаваняхъ, а это новая тягость въ бремени войны, особенно чувствительная теперь, когда, вслѣдствіе неурожая, богатство края оскудѣло.

Шведское войско въ Финляндіи! Да это, можно сказать — междоусобіе! Душевныя страданія отъ такой войны значатъ не менѣе всѣхъ бѣдствій, неразлучныхъ съ нею. Всякая вѣсть о томъ, что Шведамъ противна мысль о такой войнѣ, отрадна каждому истинному финляндцу. А всѣ, возбуждающіе къ подобной войнѣ—недостойны называться ни шведами, ни Финами!

Болтовня шведскихъ газетъ о безсиліи Россіи объясняется ихъ ненавистью къ Россіи, но все же нельзя не назвать этой болтовни безумною. Кто думаетъ, что у славянскаго племени нѣтъ будущаго въ европейской образованности, тотъ доказываетъ только свою неспособность понимать исторію. Но единственная цѣль этой болтовни, этой умышленной лжи шведскихъ газетъ возбуждаетъ страсти невѣжественной толпы въ Швеціи. А у насъ едва ли не каждый знаетъ, что польское возстаніе и западное заступничество заставляютъ кипѣть русскую кровь и способны придать войнѣ характеръ народный. По всѣмъ вѣстямъ изъ Россіи, народъ тамъ до самыхъ низшихъ слоевъ сочувствуетъ мысли, выраженной московскимъ дворянствомъ: „Ваше Величество—освободитель народа. Это даетъ Вамъ такую силу, какой не было ни у одного изъ Вашихъ предшественниковъ. Дерзайте, Государь, уповая на Бога, на судьбу Россіи и на русскій народъ!“ Нападеніе на 60 милліоновъ народа, съ намѣреніемъ раздробить его государство, не можетъ быть войною немногихъ недѣль, а развѣ многихъ лѣтъ, если только не явится несогласія между союзниками, способнаго привести къ миру.

Если Шведы не будутъ участвовать въ нападеніи на Финляндію, то западныя державы, очевидно не изберутъ поприща, для нихъ столь невыгоднаго. А нападеніе со стороны Швеціи очевидно условливается общественнымъ мнѣніемъ въ Финляндіи. Слѣдовательно, мнѣніе въ Швеціи и въ остальной Европѣ объ образѣ мыслей въ Финляндіи должно имѣть рѣшительное вліяніе на вопросъ—не о войнѣ или мирѣ, но о способѣ веденія войны А безспорно, что это роковое мнѣніе зависитъ отъ дѣлъ, поступковъ и рѣчей народонаселенія Финляндіи.

Каждому очевидно, что въ подобныхъ случаяхъ значеніе мѣстной періодической прессы—огромно. За границей не справляются—выражаетъ ли она общественное мнѣніе, или только личное—немногихъ, а принимаютъ газетные толки за голосъ народный.

Была только одна польза отъ этихъ толковъ: по нимъ заключили за границей, что Финляндцы не желаютъ возсоединенія съ Швеціей. Пусть это, если возможно, поудержитъ отъ замысловъ нападенія на Финляндію! Кажется, таковъ былъ эффектъ этихъ толковъ на заграничную прессу.

Нѣкоторыя изъ финляндскихъ газетъ говорили и прямо противъ возсоединенія со Швеціей. Справедливо замѣчали онѣ, что въ такомъ случаѣ неизбѣжно было бы дѣленіе Финляндіи, потому что Россія никакъ не допустила бы проведенія шведской границы по Раяйоки. Въ одной шведской газетѣ утѣшаютъ насъ тѣмъ, что Финляндія можетъ, въ случаѣ войны, быть осчастливлена одною потерею Аландскихъ острововъ!

Тѣже финляндскія газеты справедливо говили, что возсоединеніе съ Швеціею было бы опаснымъ для финской народности. Кромѣ того, отдѣленіе Финляндіи отъ Россіи было бы только кратковременнымъ. Россія не долго бы потерпѣла — въ скандинавской Финляндіи — своего „географическаго врага,“ по выраженію Наполеона I-го.

Что ни предполагать, а то вѣрно, что народъ, предоставляющій свою судьбу рѣшенію войны, не имѣя никакой возможности располагать ея исходомъ, такой народъ—вѣтрогонъ и не можетъ ждать себѣ иной участи, какая прилична вѣтрогону, т. е. гибели.

Желалъ бы я неизгладимо вкоренить въ сердца моихъ соотечественниковъ убѣжденіе, что народъ долженъ полагаться только на самого *себя*, а не на сосѣдей.

Съ такимъ убѣжденіемъ неразлучно, что народъ долженъ и стремиться только къ тому, что онъ въ состояніи пріобрѣсти и сохранить.

Безспорно—нѣтъ народа столько сильнаго, чтобы онъ могъ не подчиняться исторической необходимости, отъ него независящей. Тѣмъ менѣе малый и слабый народъ можетъ быть исключеніемъ изъ этого правила. Но такой народъ можетъ выказать свою силу въ самой покорности судьбѣ—нѣтъ такихъ судебъ, надъ которыми бы онъ не могъ возвыситься своимъ внутреннимъ развитіемъ.

Обозрѣвая короткій періодъ послѣднихъ двадцати лѣтъ, когда я, въ качествѣ публициста, близко слѣдилъ за ходомъ дѣлъ въ отечествѣ, признаю, съ глубокой за то благодарностью Богу, что въ это двадцатилѣтіе мы дожили до такихъ успѣховъ, до какихъ, конечно, подобно мнѣ, никто изъ моихъ современниковъ не надѣялся дожить. О будущности, находящейся теперь въ рукахъ финляндцевъ, конечно, многіе мечтали; но близкое теперь представлялось тогда въ отдаленіи. Каждый, читая эти строки, естественно приходитъ къ мысли, что Финляндія своимъ радостнымъ настоящимъ обязана благодушной справедливости и милости своего настоящаго Государя. Но ясно, что эти справедливость и милость къ Финляндіи основываются на законности ея желаній и на вѣрности финляндскаго народа его долгу и закону. Вотъ средства, которыми нашъ народъ держитъ свою будущность въ своихъ рукахъ.

Прибавимъ: писанныя конституціи, подобно другимъ законнымъ документамъ, даютъ права; но только испол-

С. Петербургъ, 30 Іюля.

О порядкѣ производства публикацій объ утраченныхъ или похищенныхъ вкладныхъ билетахъ кредитныхъ установленій. Государственный совѣтъ, въ департаментѣ законовъ и въ общемъ собраніи, разсмотрѣвъ представленіе министра финансовъ относительно порядка производства публикацій объ утраченныхъ или похищенныхъ вкладныхъ билетахъ кредитныхъ установленій, мнѣніемъ, ВЫСОЧАЙШЕ утвержденнымъ 24-го іюня 1863 года, положилъ: Въ измѣненіе статей 267, 269, 270, 271, 659, 1,187 и примѣчанія къ статьѣ 1,189 уст. кред. устан. (св. зак. изд. 1857 г. т. XI), относительно порядка производства публикацій объ утраченныхъ или похищенныхъ вкладныхъ билетахъ кредитныхъ установленій бывшихъ заемнаго и коммерческаго банковъ, сохранныхъ казенъ и приказовъ общественнаго призрѣнія, а также государственныхъ 5% банковыхъ билетахъ, постановить слѣдующія правила: 1) Публикаціи объ утратѣ или похищеніи, какъ именныхъ вообще, такъ и безъименныхъ (на капиталы, внесенные неизвѣстными вкладчиками) билетовъ означенныхъ кредитныхъ установленій, а равно о 5% банковыхъ билетахъ, производятся въ вѣдомостяхъ: С. Петербургскихъ академическихъ, Русскихъ и Нѣмецкихъ и въ Московскихъ (университетскихъ). 2) Публикація объ именныхъ билетахъ печатается однимъ разомъ, немедленно по объявленіи объ утратѣ или похищеніи билета; о билетахъ же безъименныхъ или именныхъ, но съ бланковою надписью, повторяется въ теченіе трехъ лѣтъ по разу въ годъ, 1-го января или 1-го іюля, смотря по тому, въ первое или второе полугодіе подано объявленіе. *Примѣчаніе.* О безъименныхъ билетахъ, равно какъ и объ именныхъ съ бланковою надписью, подвергшихся погибели вмѣстѣ съ ихъ владѣльцами, публикуется на точномъ основаніи мнѣнія государственнаго совѣта, ВЫСОЧАЙШЕ утвержденнаго 14-го іюля 1861 года. 3) Первая публикація о потерѣ или похищеніи безъименнаго билета или именнаго съ бланковою надписью печатается отдѣльно по каждому объявленію; послѣдующія-же повторительныя публикаціи печатаются въ совокупности о всѣхъ билетахъ, объявленныхъ утраченными въ теченіе трехъ лѣтъ. Изложенныя въ семъ пунктѣ правила о сокращенныхъ повторительныхъ публикаціяхъ распространяются на билеты суммою свыше 500 р. лишь по собственному желанію ихъ владѣльцевъ, и затѣмъ предоставляется имъ право просить, по своему усмотрѣнію, объ отдѣльныхъ по ихъ билетамъ повторительныхъ публикаціяхъ. 4) Объявленія объ утраченныхъ или похищенныхъ, или же погибшихъ билетахъ подаются: о билетахъ бывшихъ заемнаго и коммерческаго банковъ и с.-петербургской сохранной казны, а равно о 5% банковыхъ билетахъ—въ государственный банкъ; о билетахъ московской сохранной казны— въ московскую контору государственнаго банка; о билетахъ приказовъ общественнаго призрѣнія въ тѣхъ губерніяхъ, гдѣ въ имѣющіяся банковыя конторы переданы изъ приказовъ дѣла по вкладамъ— въ мѣстную контору, а о билетахъ прочихъ приказовъ— въ подлежащій приказъ, коимъ билеты были выданы.

(Сѣв. Поч.)

Относительно зачета поступающихъ въ уѣздныя казначейства съ крестьянъ сѣверо-западныхъ губерній и четырехъ инфляндскихъ уѣздовъ Витебской губерніи оброчныхъ платежей въ уплату срочныхъ взносовъ по долгамъ помѣщиковъ кредитнымъ установленіямъ. ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по всеподданнѣйшему общему докладу гг. министровъ внутреннихъ дѣлъ и финансовъ, въ 12-й день сего іюля ВЫСОЧАЙШЕ изволилъ утвердить слѣдующія правила: 1) Въ губерніяхъ Виленской, Гродненской, Ковенской и Минской, и въ Динабургскомъ, Дризенскомъ, Люцинскомъ и Рѣжицкомъ уѣздахъ губерніи Витебской, слѣдующіе кредитнымъ установленіямъ съ помѣщиковъ сихъ губерній и уѣздовъ, по произведеннымъ подъ залогъ населенныхъ имѣній ссудамъ, платежи, срокъ коимъ наступилъ послѣ 1-го марта 1863 г., удерживаются изъ имѣющихъ поступать въ уѣздныя казначейства отъ крестьянъ означенныхъ имѣній, на основаніи ст. 4 и 5 ВЫСОЧАЙШАГО указа 1-го марта сего года, оброчныхъ въ пользу помѣщиковъ платежей. Засимъ никакихъ мѣръ взысканія съ владѣльцевъ не производится. 2) Всѣ слѣдующія кредитнымъ установленіямъ по займамъ подъ залогъ населенныхъ имѣній въ тѣхъ же губерніяхъ и уѣздахъ долговыя уплаты, срокъ коимъ наступилъ до 1-го марта 1863 г., взыскиваются съ владѣльцевъ заложенныхъ имѣній, на общемъ основаніи.

(Сѣв. Поч.)

— *Объ измѣненіи ст. 350 уст. строит., св. зак. т. XII (изд. 1857 г.).* ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по представленію исправляющаго должность главноуправляющаго путями сообщенія и публичными зданіями, и согласно мнѣнію государственнаго совѣта, въ 1-й день сего іюля, Высочайше соизволилъ, въ измѣненіе ст. 350 уст. строит., свод. зак. том. XII (изд. 1857 г.), постановить: въ городахъ уѣздныхъ постройка деревянныхъ обывательскихъ домовъ, по Высочайше утвержденнымъ нормальнымъ чертежамъ, безъ ограниченія числа оконъ, а равно и производство мелочныхъ починокъ и исправокъ, зависятъ отъ городовыхъ архитекторовъ, а гдѣ ихъ нѣтъ, отъ уѣздныхъ или городскихъ полицейскихъ управленій.

(Сѣв. Поч.)

— ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, согласно положенію комитета гг. министровъ, Всемилостивѣйше пожаловать соизволилъ: секретарю 2-го отдѣленія Виленскаго губернскаго правленія, титулярному совѣтнику СВИДЕРСКОМУ и экзекутору сего правленія, титулярному совѣтнику ВЫСОКИНСКОМУ, за усердную ихъ службу, ордена св. Станислава 3-й степени.

— По канцеляріи Виленскаго военнаго, Ковенскаго, Гродненскаго и Минскаго генералъ-губернатора, съ подчиненіемъ Витебской и Могилевской губерній — помощникъ секретаря, коллежскій секретарь ГЛАДКІЙ, 4-го сего іюля, назначенъ исправляющимъ должность секретаря 1-го отдѣленія этой канцеляріи; управляющій паспортнымъ отдѣленіемъ сей канцеляріи, переводчикъ, коллежскій ассесоръ Геркуланъ ЗУБОВИЧЪ, за упущенія по службѣ, 10 сего іюля отрѣшенъ отъ должности, съ выдержаніемъ подъ арестомъ на гауптвахтѣ, въ теченіи одного мѣсяца.

— По канцеляріи начальника Виленской губерніи—секретарь канцеляріи г. генералъ-губернатора, надворный совѣтникъ ИЛЬЦЕВИЧЪ перемѣщается на должность секретаря Виленскаго губернскаго по крестьянскимъ дѣламъ присутствія; старшимъ помощникомъ правителя канцеляріи его превосходительства опредѣляется коллежскій секретарь МАСАЛОВЪ.

— По Виленской врачебной управѣ — Виленскій уѣздный врачъ, коллежскій ассесоръ ЦЫВИНСКІЙ, увольняется, по прошенію, отъ службы, а на мѣсто его назначается исправляющимъ должнлсть Виленскаго уѣзднаго врача вольнопрактикующій лекарь изъ евреевъ Давидъ Берковичъ СЛАВИНЪ.

(Вил. губ. Вѣд.)

Отставной штабсъ-ротмистръ Ѳома Гриневичъ, по произведенному надъ нимъ военному суду по полевому уголовному уложенію, оказался виновнымъ въ принятіи начальствованія надъ вооруженною шайкою мятежниковъ и въ дѣйствіяхъ съ нею противъ войскъ. За эти преступленія Гриневичъ, по утвержденному приговору суда, подвергнутъ смертной казни, разстрѣляніемъ, 16-го числа минувшаго іюля, въ г. Рогачевѣ Могилевской губерніи.

— Циркуляръ департамента окладныхъ сборовъ казеннымъ палатамъ, отъ 26 іюля 1863 г. за N. 1554, о взиманіи съ купцовъ сбора въ пользу города.

Нѣкоторыя изъ казенныхъ палатъ спрашиваютъ разрѣшенія, какіе, при выдачѣ торговыхъ свидѣтельствъ, слѣдуетъ взимать сборы въ пользу городскихъ доходовъ, на основаніи новаго Высочайше утвержденнаго, 1 января текущаго года, положенія о пошлинахъ за право торговли и другихъ промысловъ.

Вслѣдствіе сего департаментъ окладныхъ сборовъ даетъ знать казеннымъ палатамъ, что г. министръ внутреннихъ дѣлъ, по сношенію съ г. министромъ финансовъ, разрѣшилъ означенный вопросъ въ циркулярѣ начальникамъ губерній, отъ 20 минувшаго іюня N. 102, въ которомъ изъяснено, что означенное положеніе не отмѣняетъ особыхъ Высочайшихъ повелѣній и общаго устава о городскомъ хозяйствѣ, коими установлены сборы съ лицъ, занимающихся торговлею и промыслами, въ пользу городскихъ доходовъ, съ тѣмъ, какъ само собою разумѣется, чтобы, въ тѣхъ случаяхъ, когда таковые сборы опредѣлялись процентами съ гильдейскихъ капиталовъ, они должны быть взимаемы въ опредѣленной суммѣ (т. е. въ той, въ какой взимались при существовавшемъ порядкѣ объявленія капиталовъ), смотря по разряду свидѣтельства, на основаніи коего будетъ производиться торгъ и промыслъ, и по тому, мѣстное или иногородное лице будетъ производить оныя.

(Бир. Вѣд.)

— Циркуляръ департамента государственнаго казначейства казеннымъ палатамъ, отъ 25 іюля 1863 г., о распространеніи правилъ, установленныхъ по выдачѣ пенсій изъ государственнаго казначейства, на пенсіонеровъ комитета призрѣнія заслуженныхъ гражданскихъ чиновниковъ.

Департаментъ государственнаго казначейства, отъ 12 прошедшаго января, сообщилъ циркулярно всѣмъ казеннымъ палатамъ для надлежащаго исполненія, что ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, въ 21 день декабря 1862 г. Высочайше повелѣть изволилъ: правила о выдачѣ пенсій, установленныя для главнаго казначейства Высочайше утвержденнымъ 12 ноября тогоже 1862 года мнѣніемъ государственнаго совѣта, распространить на уѣздныя казначейства всѣхъ губернскихъ городовъ.

Г. министръ финансовъ, имѣя въ виду, что пенсіонеры комитета призрѣнія заслуженныхъ гражданскихъ чиновниковъ обращаются съ просьбами о выдачѣ имъ пенсій на основаніи вышеизъясненнаго Высочайшаго повелѣнія, сносился по сему предмету съ помянутымъ комитетомъ, который отъ 29 минувшаго мая отозвался, что онъ призналъ возможнымъ, чтобы пенсіи, ассигнуемыя на счетъ его суммъ, были отпускаемы порядкомъ, установленнымъ, Высочайше утвержденнымъ 12 ноября 1862 г. мнѣніемъ государственнаго совѣта, для выдачи пенсій изъ государственнаго казначейства; но съ тѣмъ, чтобы главное и уѣздныя казначейства, при возвратѣ въ комитетъ пенсіонныхъ денегъ, невыданныхъ за убылью пенсіонеровъ его, непремѣнно сообщали комитету, для повѣрки тѣхъ денегъ, свѣдѣнія о томъ, когда именно эти пенсіонеры лишились права на пенсію, и по какое время они были пенсіею удовлетворены.

Департаментъ государственнаго казначейства сообщаетъ о семъ казеннымъ палатамъ, для надлежащаго исполненія.

(Бир. Вѣд.)

Въ газетѣ Dzien. powsz. напечатано: Польскому выходцу Ѳомѣ Скродзкому 10 (22) минувшаго января Всемилостивѣйше разрѣшено возвратиться на родину.

На семъ основаніи совѣтъ управленія царства, по представленію главнаго директора предсѣдательствующаго въ правительственной коммисіи финансовъ постановилъ: Скродзкому, приговоренному, постановленіемъ совѣта отъ 28 іюня (10 іюля) 1835 г., къ конфискаціи имущества, возвращаются со дня Высочайшаго помилованія, т. е. съ 10 января сего года, гражданскія права.

— 17 (29) іюля Лосицкій городовой лекарь *Владиславъ Чарковскій*, по приговору полеваго военнаго суда, подвергнутъ смертной казни, черезъ разстрѣляніе, въ г.

St. Petersburg, 30 lipca.

— O kolei ogłaszania o straconych lub skradzionych biletach depozytowych instytucij kredytowych. Rada państwa, w departamencie praw i na ogólném zgromadzeniu, rozpatrzywszy przedstawienie ministra skarbu, względem kolei ogłaszania o straconych lub skradzionych biletach depozytowych instytucij kredytowych, zdaniem Najwyżéj Zatwierdzoném 24 czerwca 1863 roku postanowiła: Zamiast artykułów 267, 269, 270, 271, 659, 1,187 i uwagi do art. 1189 ust. kred. inst. (zb. pr. wyd. 1857 r. t. XI) względem kolei ogłaszania o straconych lub skradzionych biletach depozytowych instytucij kredytowych, byłych pożyczkowego i kommercyjnego banków, kass zachowawczych i urzędów opieki powszechnéj, tudzież rządowych 5% bankowych biletach,—postanowić następujące przepisy: 1) Publikacje o utraceniu, lub skradzeniu tak imiennych w ogóle lub bezimiennych (na kapitały wniesione przez niewiadomych deponentów) biletów rzeczonych instytucij kredytowych, tudzież o 5% bankowych biletach, czynią się w wiadomościach S. petersburskich akademickich, rossyjskich i niemieckich i w Moskiewskich (uniwersyteckich). 2) Publikacja o imiennych biletach drukuje się jednorazowie, niezłócznie po ogłoszeniu o straceniu lub skradzeniu biletu; o biletach zaś bezimiennych lub imiennych, lecz z blankietowym nadpisem powtarza się w ciągu trzech lat po raz na rok, 1-go stycznia lub 1-go lipca, w miarę tego, czy w pierwszém lub drugiem pół roczu podane było ogłoszenie. Uwaga. O bezimiennych biletach, tudzież o imiennych z nadpisem blankietowym, które stracone zostały razem z ich właścicielami, ogłasza się na zasadzie zdania rady państwa, Najwyżéj zatwierdzonego 14 lipca 1861 roku. 3) Pierwsza publikacja o straceniu, lub skradzeniu bezimiennego biletu, lub innego z blankietowym nadpisem, drukuje się oddzielnie w każdém ogłoszeniu; następne zaś powtórne ogłoszenia drukują się razem o wszystkich biletach, ogłoszonych jako stracone w ciągu lat trzech. Wyszczególnione w tym punkcie przepisy o skróconych powtórnych publikacjach rozciągają się na bilety przewyższające 500 rub. chyba na własne życzenie ich posiadaczów, i następnie zostawuje się im prawo prosić podług własnego uznania o udzielne powtórne co do ich biletów publikacje. 4) Ogłoszenia o straconych lub skradzionych, albo też zaginionych biletach podają się: o biletach byłych, pożyczkowego i kommercyjnego banków i s. petersburskiéj kassy zachowawczéj, tudzież o biletach 5%—do banku państwa; o biletach moskiewskiéj kassy zachowawczéj,—do moskiewskiego kantoru banku państwa; o biletach urzędów opieki w tych gubernjach, gdzie do istniejących kantorów bankowych przesłano z urzędów sprawy depozytowe—do miejscowego kantoru, a o biletach innych urzędów opieki—do właściwego urzędu opieki, przez które bilety wydane zostały.

(Pocz. Pół.)

— Względem zaliczki wpływających do kass powiatowych od włościan północno-zachodnich gubernij i czterech inflanckich powiatów witebskiéj gubernij czynszowych opłat na rachunek terminowych opłat długów obywateli do instytucij kredytowych. CESARZ JEGO MOŚĆ na najpoddanniejszy ogólny referat pp. ministrów spraw wewnętrznych i skarbu, 12-go bież. lipca Najwyżéj raczył zatwierdzić następujące przepisy: 1) w gubernjach wileńskiéj, grodzieńskiéj, kowieńskiéj i mińskiéj, w dynaburskim, dryzieńskim i rzeżyckim powiatach gubernji witebskiéj, należne kredytowym instytucjom od obywateli tych gubernji i powiatów za czynione na zastaw osiedlonych majątków pożyczki, których termina nadeszły po 1 marca 1863 roku, zatrzymują się z mających wpłynąć do powiatowych kass od włościan rzeczonych majątków, na mocy art. 4 i 5 Najwyższego ukazu 1 marca b. r. czynszowych na rzecz obywateli opłat. Następnie żadnych środków egzekucyjnych na obywatelach nie przedsiębrać. 2) Wszystkie należne instytucjom kredytowym w skutek pożyczek na zastaw osiedlonych majątków w tychże gubernjach i powiatach opłaty długów, których termin nastąpił do 1-go marca 1863 r. poszukują się od właścicieli zastawionych majątków na zasadzie ogólnéj.

(Pocz. Pół.)

— O zmianie art. 350 ust. budown. zb. pr. t. XII (wyd. 1857 r.). CESARZ JEGO MOŚĆ na przedstawienie pełniącego obowiązek głównozarządzającego drogami kommunikacji i publicznemi budowlami, oraz zgodnie ze zdaniem rady państwa w 1 dniu przeszłego lipca Najwyżéj raczył, w zamian art. 350 ust. bud. zb. pr. t. XII (wyd. 1857 r.) postanowić: Po miastach budowanie drewnianych obywatelskich domów, podług Najwyżéj zatwierdzonych normalnych rysunków, nieograniczając liczby okien, również wykonanie drobnych reparacij i poprawek zależą od miejskich budowniczych, a gdzie ich niemasz, od powiatowych lub miejskich policyjnych zarządów.

CESARZ JEGO MOŚĆ zgodnie z postanowieniem komitetu pp. ministrów, Najmiłościwiéj raczył udarować: Sekretarza 2-go wydziału wileńskiego rządu gubernjalnego radcę honorowego SWIDERSKIEGO i egzekutora tegoż rządu radcę honorowego WYSOKINSKIEGO za gorliwą ich służbę orderami św. Stanisława 3-éj klassy.

— W biurze Wileńskiego wojennego, Kowieńskiego, Grodzieńskiego i Mińskiego jenerał-gubernatora, i głównie zarządzającego w guberniach Mohylewskiéj i Witebskiéj— pomocnik sekretarza kolegjalny GŁADKIJ, 4 bież. lipca został mianowany pełniącym obowiązek sekretarza 1-go wydziału tegoż biura; zarządzający wydziałem pasportowym tegoż biura, tranzlator, assesor kol. Herkulan ZUBOWICZ, za niedbałość w służbie 10 lipca został wydalony od obowiązku z zatrzymaniem pod aresztem na kordegardzie w ciągu jednego miesiąca.

— W biurze Naczelnika guber. Wileńskiéj—sekretarz biura p. Jenerał-Gubernatora radca dworu ILCEWICZ przenosi się na sekretarza wileńskiego gubernjalnego do spraw włościańskich urzędu; starszym pomocnikiem rządcy biura jego excellencji mianowany został sekretarz kollegjalny MASAŁOW.

— W wileńskim zarządzie lekarskim—wileński lekarz powiatowy assesor kolleg. CYWIŃSKI uwalnia się na własną prośbę od służby, a na jego miejsce mianuje się pełniącym obowiązek wileńskiego powiatowego lekarza wolnopraktykujący lekarz z żydów Dawid Berkowicz SŁAWIN.

(Wil. G. W.)

Odstawny sztabs-rotmistrz Tomasz Hryniewicz, po odbyciu nad nim sądu wojennego wedle polowych praw karnych, okazał się winnym przyjęcia zwierzchnictwa nad zbrojną bandą powstańców i działania z nią przeciwko wojskom. Za te występki Hryniewicz, wedle zatwierdzonego wyroku sądu, uległ karze śmierci przez rozstrzelanie, d. 16 zeszłego lipca w m. Rohaczewie gubernji Mohylewskiéj.

— Okolnik departamentu podatkow i poborów do izb skarbowych, z 26 lipca 1863 r. o pobieraniu od kupców poboru na rzecz miasta.

Niektóre z izb skarbowych zapytują rozwiązania, jakie przy wydawaniu świadectw handlowych należy ściągać pobory na rzecz dochodów miejskich, na mocy nowéj, Najwyżéj zatwierdzonéj 1-go stycznia r. b. ustawy o poszlinach za prawo handlu i innych przemysłów.

Skutkiem tego departament poborów podatkowych zawiadamia izby skarbowe, iż p. minister spraw wewnętrznych, po zniesieniu się z p. ministrem skarbu, rozwiązał rzeczoną kwestję w okolniku do naczelników gubernji z 20 przeszłego czerwca N. 102, w którym wyszczególniono, iż rzeczona ustawa nie odmienia osobnych Najwyższych rozkazów i ogólnéj ustawy o miejskiém gospodarstwie, przez które zostały postanowione pobory od osób trudniących się handlem i przemysłami, na rzecz dochodów miasta, z tém, jak to samo przez się rozumie się, żeby w tych razach, kiedy takowe pobory określały się procentami od kapitałów gildowych, takowe powinny być pobierane w oznaczonéj kwocie (t. j. w téj, w jakiéj pobierano przy istniejącéj kolei, przy objawianiu kapitałów), w miarę kategorji świadectwa, na mocy którego prowadzi się handel i przemysł i podług tego, czy miejscowa lub też przybyła osoba będzie prowadzić takowe.

(Wiad. Gield.)

— Okolnik departamentu podskarbstwa państwa do izb skarbowych, z 25 lipca 1863 roku o rozpostarciu przepisów ustanowionych dla wydawania pensij z podskarbstwa państwa, na pensjonowanych komitetu opieki nad zasłużonymi urzędnikami cywilnymi.

Departament podskarbstwa państwa z 12-go zeszłego stycznia zawiadomił okolnie wszystkie izby skarbowe, dla należytego wykonania, iż CESARZ JEGO MOŚĆ 21 grudnia 1862 roku Najwyżéj rozkazać raczył: przepisy o wydawaniu pensij ustanowione dla głównego podskarbstwa, Najwyżéj zatwierdzoném 12 listopada tegoż 1862 roku zdaniem rady państwa, rozciągnąć na powiatowe podskarbstwa wszystkich gubernjalnych miast.

P. minister skarbu, zważywszy, iż pensjonowani komitetu opieki nad zasłużonymi urzędnikami cywilnymi. zwracają się ze swemi prośbami o wydawanie im pensij na mocy wzmiankowanego rozkazu Najwyższego, komunikował się w tym wzlędzie z rzeczonym komitetem, który z 29 upłynionego maja zawiadomił, iż przyznaje możiiwém, iżby pensje wydawane z summ onego, były wydawane koleją ustanowioną 12 listopada 1862 r. zdaniem rady państwa, dla wydawania pensij z podskarbstwa państwa; lecz z tém, aby główne i powiatowe podskarbstwa, przy zwróceniu do komitetu pieniędzy na pensje, nie wydawanych z powodu zmniejszenia się liczby pesjonowanych, koniecznie udzielały komitetowi dla sprawdzania tych pieniędzy wiadomości o tém, kiedy mianowicie ci pensjonowani pozbyli się prawa na pensję i do jakiego czasu była im takowa zapłacona.

Departament podskarbstwa państwa zawiadamia o tém izby skarbowe dla należytego wykonania.

(Wiad. Gield.)

— W gazecie „Dzien. powsz.“ wydrukowano: Wychodźcy polskiemu Tomaszowi Skrodzkiemu 10 (22) przeszłego stycznia Najmiłościwiéj dozwolono powrócić do kraju rodzinnego.

Na téj zasadzie rada administracyjna Królestwa na przełożenie dyrektora głównego prezydującego w kommisji rządowéj przychodów i skarbu postanowiła: skazanemu przez postanowienie rady z 28 czerwca (10 lipca) 1835 roku na konfiskatę majątku Skrodzkiemu powraca się od daty Najwyżéj udzielonego mu ułaskawienia t. j. od 10 stycznia bież. roku używanie praw cywilnych.

— Dnia 17 (29) lipca, lekarz m. Łosic, Władysław, Czarkowski, z wyroku polowego sądu wojennego

---

ненiе утверждаетъ конституцію и даетъ народу силу сохранить ее. Исполненіемъ превращается она изъ отвлеченнаго права въ дѣйствительность, руководящую народною жизнью. Такія права, перешедшія въ дѣйствительность, народы теряютъ только вслѣдствіе войны. Законъ, дѣйствительно существующій и исполняемый, тѣмъ самымъ пріобрѣтаетъ силу, для него охранительную. Чѣмъ драгоцѣннѣе для народа какой нибудь законъ, тѣмъ болѣе народъ долженъ заботиться о томъ, чтобы дѣйствительность исполненія придала ему эту охранительную силу.

Подвергать же охраненіе дѣйствительности случайностямъ войны,— не только легкомысленно, но и рѣшительно безумно для народа, не могущаго собственными усиліями рѣшить исходъ войны. Исторія представляетъ не мало и такихъ народовъ, которые, и безъ внѣшней войны, гибли, или теряли свои права вслѣдствіе внутреннихъ крамолъ и раздоровъ.

Это говорится, чтобы сказать—въ какомъ смыслѣ даже небольшой народъ можетъ располагать своей судьбою. Преобразованія, общественное развитіе должны зависѣть отъ обстоятельствъ болѣе или менѣе благопріятныхъ. Повелѣвать этими обстоятельствами часто не въ состояніи даже могущественнѣйшіе народы; а слабые тѣмъ болѣе должны подчиняться исторической необходимости. Но и самый слабый народъ можетъ сохранить то, чѣмъ уже обладаетъ, можетъ, преклоняясь передъ неизбѣжнымъ и мужественно снося его, выжидать удобной поры, да и тогда—стремиться только къ тому, что онъ собственною силою можетъ оградить и сохранить.

Успѣхи гражданственности научаютъ народъ его праву — сохранять свою будущность смиреніемъ передъ силою внѣшнихъ обстоятельствъ.

Немногіе изъ европейскихъ народовъ выказали эту вѣру болѣе, нежели финны—этотъ остатокъ отъ большаго племени, цивилизацiею спасшій себя отъ уничтоженія, постигшаго почти все это племя.

Нѣтъ народа, который былъ бы менѣе финскаго способенъ легкомысленно выпустить свою судьбу изъ собственныхъ рукъ. Я говорю это съ сознаніемъ, что говорю только отъ своего лица, но и съ глубокимъ знаніемъ того, что думаетъ и къ чему стремится весь народъ въ моемъ отетествѣ.

А между тѣмъ Европа думаетъ иначе: соображатели военныхъ дѣйствій противъ Россіи ожидаютъ найти въ Финляндіи другую Польшу! Давшіе поводъ къ такимъ мыслямъ пусть сами отвѣчаютъ за свой поступокъ: у финскаго народа нѣтъ съ ними ничего общаго.

Пусть сами отвѣчаютъ за себя тѣ, которые прикрыли свои поступки обществомъ. Не могу считать ихъ поступковъ благородными. Тоже про нихъ скажетъ и финскій народъ. Если финляндію постигнутъ несчастія, приближенію которыхъ они содѣйствовали,— ихъ собственная совѣсть накажетъ ихъ. Если отечество и не подвергнется войнѣ, все же оно можетъ почувствовать горкія послѣдствія ихъ поступка. Къ устраненію ихъ вѣрный сынъ отечества можетъ полагать свою надежду только въ благополучно царствующемъ Великомъ Князѣ Финляндскомъ; Онъ, въ Своемъ желаніи блага нашему краю, возвышается надъ чувствами, которыя могли бы возбудиться въ душѣ менѣе возвышенной, Его взоръ отличаетъ истинное отъ кажущагося, финляндскій народъ отъ кучки личностей.

Что война со стороны Англіи зависитъ только отъ того, когда представится удобнѣйшая пора для ослабленія Россіи, которую начавшееся общественное развитіе способно сдѣлать гораздо болѣе прежняго опасною соперницей Англіи, и потому англійское правительство желало бы, если возможно, остановить это развитіе; что англійское правительство радуется продолженію безумной рѣзни въ Польшѣ, потому что это вредитъ Россіи,— о такой ужасной политикѣ финская простота не можетъ и подумать! Какже не приложить ей ума и къ тому, что Наполеонъ III, чтобы сдерживать вольнолюбивые порывы въ своемъ народѣ и прикрыть запутанные финансы новымъ большимъ займомъ для войны, желаетъ опять войны, злоупотребляя политическое значеніе Франціи для цѣлей своей наполеоновской династіи?

Только въ юношескихъ мечтаніяхъ народы дѣйствуютъ для человѣчества, жертвуютъ собою для другихъ. Въ дѣйствительности каждый народъ живетъ и будетъ жить—для себя; но его стремленія вѣнчаются успѣхомъ въ той мѣрѣ, въ какой они совпадаютъ съ общественными.

Лордъ Россель въ парламентѣ сказалъ открыто, что никакое англійское министерство не начнетъ войны для Польши. А у насъ есть же вѣдь люди, которымъ кажется, что благородный лордъ хотѣлъ только по скромности прикрыть этими словами благородную страсть Англіи къ пожертвованіямъ!

Дѣятельность моя, какъ публициста, оканчивается. Но я чувствовалъ душевную потребность высказаться открыто. Я равнодушенъ къ нападеніямъ и клеветамъ на меня и не буду отвѣчать на нихъ. Для того и говорилъ я теперь не какъ публицистъ и подписываюсь просто

Финляндецъ.

Статья эта замѣчаютъ „С.-Петерб. Вѣд.“, изъ которыхъ мы заимствовали это извлеченіе, обратила на себя вниманіе и цѣликомъ перепечатана въ „Finlands allmana Tidning.“

(Р. Инв.)

Сѣдльцахъ. По произведенному судомъ слѣдствію, Чарковскій оказался виновнымъ: въ сношеніяхъ съ агентами революціоннаго комитета, по распоряженію котораго онъ, до возстанія, былъ окружнымъ начальникомъ въ г. Лосицахъ; въ устройствѣ у себя, на квартирѣ, съѣзда для совѣщаній о приготовленіяхъ къ возстанію; въ приготовленіи пороха и свинца; въ организаціи вооруженной шайки, съ помощью которой захватилъ 5 уланъ Смоленскаго полка, прибывшихъ квартирьерами въ г. Лосицы; въ разграбленіи цейхауза, въ раздачѣ оружія мятежникамъ, съ которыми въ ту же ночь отправился въ деревню Стокъ-ляцки, Сѣдльцкаго уѣзда, съ цѣлью нападенія на находившіяся тамъ войска.— Послѣ отраженія войскомъ этого нападенія, предводительствуя шайкою, Чарковскій перешелъ черезъ Бугъ, принималъ участіе въ дѣлѣ подъ Сѣмятичами и послѣ нанесеннаго тамъ мятежникамъ пораженія, перешелъ въ Бѣловѣжскую пущу; затѣмъ вмѣстѣ съ *Шанявскимъ* возвратился съ своими шайками въ Бѣльскій уѣздъ.

Когда организовалась шайка *Чарнецкаго* (Боньчи), Чарковскій явился къ нему какъ гражданскій начальникъ Бѣльскаго уѣзда, и предъявилъ на это званіе письменное назначеніе отъ такъ называемого *центральнаго комитета;* содѣйствовалъ Чарнецкому въ организаціи шайки, доставлялъ оружіе, порохъ и свинецъ; передавалъ Чарнецкому различнаго рода приказанія центральнаго комитета относительно движенія шайки и разграбилъ вмѣстѣ съ нимъ Лосицкое казначейство.

Чарковскій былъ арестованъ въ корчмѣ переодѣтымъ и принялъ фамилію *Пюро.* При немъ найдено донесеніе о дѣйствіяхъ въ послѣднее время, революціонныхъ агентовъ въ Бѣльскомъ уѣздѣ. (Р. Инв.)

Послѣ происходившаго, 23-го іюля, на с.-петербургской биржѣ военнаго празднества получена 25 іюля отъ генерала Муравьева телеграфическая депеша, на имя генералъ-адъютанта барона Бистрома, слѣдующаго содержанія:

„Георгіевскіе кавалеры вашей славной дивизіи, угощаемые биржевымъ купечествомъ, пили вчера за мое здоровье. Прошу васъ передать имъ мое искреннее спасибо за ихъ добрую память. Поздравьте отъ меня еще разъ доблестныхъ кавалеровъ и поблагодарите за молодецкіе ихъ подвиги. Содѣйствіемъ храбраго побѣдоноснаго русскаго воинства подавленъ мятежъ въ здѣшнемъ краѣ.“

„Генералъ отъ инфантеріи *Муравьевъ.*“ (Сѣв. Поч.)

---

został ukarany śmiercią przez rozstrzelanie w m. Siedlcach.

Z wyprowadzonego przez sąd śledztwa Czarkowski okazał się winnym: stosunków z ajentami komitetu rewolucyjnego, z rozporządzenia którego, przed powstaniem był w mieście Łosicach naczelnikiem okręgowym; urządził u siebie w mieszkaniu zjazd dla naradzenia się o przygotowaniach do powstania, przysposabiał proch i ołów, organizował zbrojną bandę, z którą uchwycił pięciu ułanów z pułku Smoleńskiego, przybyłych do Łosic jako kwatermistrze; zrabował ceughaus, i uzbrojenie rozdał buntownikom i tejże nocy, z tą bandą udał się w celu napadnięcia na wojska konsystujące we wsi Stok-lacki w powiecie Siedleckim. Po odparciu tego napadu przez wojsko, dowodząc bandą, przeszedł przez Bug, miał udział w bitwie pod m. Siemiatyczami i po poniesieniu przez buntowników porażki, przeszedł do Białowieżskiéj puszczy; następnie wraz z S z a n i a w s k i m z swemi bandami powrócili w powiat Bialski.

Kiedy organizowała się banda C z a r n e c k i e g o (Bończy), Czarkowski stawił się do niego jako naczelnik cywilny powiatu Bialskiego, na co okazał nominację na piśmie od tak zwanego komitetu centralnego; pomagał mu w organizowaniu bandy i dostarczał jéj broń, proch i ołów; komunikował Czarneckiemu różnego rodzaju rozkazy od komitetu co do ruchu bandy, zrabował razem z nim kassę Łosicką.

Czarkowski został aresztowany w karczmie przebrany i przybrał nazwisko P i u r o. Przy nim znaleziono doniesienie o działaniach, w ostatnich czasach, ajentów rewolucyjnych w powiecie Bialskim. (Inw. ross.)

— Po odbytéj, 23 lipca na S. petersburskiéj giełdzie wojennéj uroczystości otrzymano 25 lipca od jenerała piechoty Murawjewa depeszę, na imie jenerał-adjutanta barona Bistroma następnéj treści:

„Kawalerowie ś. Jerzego waszéj sławnéj dywizji podejmowani przez giełdowe kupiectwo, pili wczoraj za moje zdrowie. Proszę pana udzielić im moją szczerą podziękę za ich dobrą pamięć. Proszę pozdrowić jeszcze raz odemnie walecznych kawalerów i podziękować im za ich dzielne czyny. Przy pomocy mężnego zwycięzkiego rossyjskiego wojska, powstanie zostało stłumione w kraju tutejszym.

„Jenerał piechoty M u r a w j e w.“

(Pocz. półn.)

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

WIEDEŃ, poniedziałek 10 sierpnia. Książęta brunświcki i koburgski uroczyście przyrzekli przybyć osobiście na konferencje niemieckie we Frankfurcie. Przedmiot narad nie został gabinetom przedstawiony.

BERLIN, poniedziałek 10 sierpnia wieczorem. G a z e t a k r z y ż o w a zawiadamia, że książe następca wezwany został przez telegraf do króla pruskiego, swego ojca, i że odjechał tam w sobotę wieczorem. N o r d d e u t s c h e - Z e i t u n g utrzymuje, że podróż księcia pruskiego jest najwyższego znaczenia pod względem politycznym.

NEW-YORK, 29 lipca. N e w - Y o r k i D a i l y - N e w s zapewnia, że prezydent Stanów oderwańczych Jefferson Davis wyprawił posła do cesarza Francuzów z przełożeniem warunków przymierza zaczepnego i odpornego. Stany oderwańcze chcą uznać orędownictwo Francji i obowiązują się poczynić zmiany w instytucji niewolnictwa.

LONDYN, 2 sierpnia. Czytamy w dzienniku M o r n i n g P o s t: Francja, Anglja i prawdopodobnie Austrja, mają wezwać księcia Kuzę, by zwrócił klasztorom zabrane sprzęty.

NEAPOL, 7 sierpnia. Robotnicy w Pietrarsa dopuścili się zaburzeń z powodu płacy, Wojsko wezwane użyło broni. W tém starciu robotnicy mieli 2-ch zabitych i kilku rannych.

LONDYN, 9 sierpnia. Przez Hawannę otrzymano wiadomości z Vera-Cruz do 13-go lipca. Krążyła w tém mieście pogłoska, że ludność w San Luis-de-Potosi oświadczyła się przeciw rządom Juareza, który z tego powodu miał oddalić się do Monterey.

W Hawanie wielki pożar mnóstwo szkód zrządził.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

—MIASTA GUBERNJI WILEŃSKIEJ.—

WILNO. Miasto gubernjalne, pod względem liczby ludności, zabudowania i piękności, najważniejsze pomiędzy miastami w promieniu mil kilkudziesięciu, leży przy kolei żelaznéj petersbursko-warszawskiéj, u zbiegu dwóch rzek, Wilji i Wilenki. Piérwsza z tych rzek jest w części spławną, mianowicie dla płytów; ostatnia zaś z powodu szybkiego spadku sporéj wody, może poruszać liczne młyny bez uciekania się do robienia obszernych stawów. Mieszkańców w Wilnie, podług rachunku w roku 1862 robionego z papierów urzędowych, liczy się 30,234 męskich i 30,259 żeńsk., czyli razem 60,493 osoby płci obojéj; objęto tu wszakże tylko ludność mniéj więcéj stałą, przechodnią zaś oprócz téj, zawsze jeszcze na kilka tysięcy dodatkowych rachować można. Wyżéj podana cyfra obejmuje co do podziału ludności na klassy: szlachty 3,929, duchowieństwa różnych wyznań 1.946, obywateli honorowych 13, kupców 555, mieszczan i rzemieślników cechowych 48,406, cudzoziemców 510, oraz nieobjętych powyższemi rubrykami 5,133 osoby. Ludności zapisanéj do skazkowych ksiąg miejskich jest 20,927 męsk. i 22,882 żeńsk., razem 43,810 głów płci obojéj. Posiadaczy domów i innych nieruchomości w mieście liczy się 1,627; oprócz tego 109 domów zostaje w posiadaniu rozmaitych instytucji rządowych. Cały niemal handel miasta, równie jak i jego okolic w gubernji, zostaje w ręku Żydów. Handel samego miasta ograniczał się dotąd prawie wyłącznie do konsumpcji wewnętrznéj; zboża sprowadzało się tylko tyle, ile na żywność dla miasta i ludności napływowéj potrzeba; dla innych też towarów, Wilno z powodu niedogodnych kommunikacij, niemogło być dobrym punktem składowym. Dopiéro od przejścia tędy kolei żelaznéj, a zwłaszcza jéj gałęzi do granicy pruskiéj, miasto tutejsze poczyna grać jakąś rolę punktu tranzytowego. Co do handlu w obrębie gubernji wileńskiéj, tego głównym artykułem jest zboże, które przez ręce Żydów, częścią Niemnem, częścią na furmankach, a jak niedawno probowano, częścią nawet koleją żelazną, idzie do Kowna, stamtąd zaś na statkach wodnych dąży do portów pruskich. Drugi ważny artykuł handlu w gubernji stanowi drzewo, które prawie wyłącznie spławia się Niemnem za granicę; lecz lasy już są wyczerpane i ta gałąź handlu rok rocznie się zmniejsza dla braku racjonalnego leśnictwa. Przedmioty miejscowego spożycia, a zwłaszcza wszelkie wyroby fabryczne i produkta innych klimatów, idą tu przeważnie z za granicy, z Królestwa Polskiego, z wewnętrznych gubernij Cesarstwa i tylko w małéj części z gubernij południowych. Kupców piérwszéj gildy w r. 1862 było w Wilnie 6, drugiéj 8, trzeciéj 126, postronnych 2; wszyscy handel prowadzą na miejscu. Magazynów, sklepów i kramów jest w Wilnie 708; innych zakładów handlowych 192. Jarmark znaczniejszy przypada tutaj tylko jeden, od 23-go kwietnia do 15 maja urzędowie trwający, lecz zwykle ciągnący się do 1 czerwca. Towarów na ten jarmark, zowiący się także kontraktami, przywozi się mniéj więcéj na 170,000 rub., a zaledwie część trzecią się sprzedaje. Od urządzenia jarmarków w Lidzie i Święcianach, które część tutejszego zbiegowiska dla siebie urwały, następnie od coraz głębszego upadku znaczenia samych kontraktów, jarmark wileński coraz więcéj tracił na znaczeniu. Inne drobne zbiegowiska niby jarmarczne w Wilnie, jak w dzień św. Kazimierza na placu katedralnym, w dzień Najsłodszego serca P. Jezusa pod kościołem kks. Trynitarzów, a w dzień św. Apostołów Piotra i Pawła przed kościołem tegoż wezwania na Antokolu, zaledwo na miejscowych gospodyń uwagę zasługują. Targi w Wilnie, teraz odbywają się głównie we wtorek i piątek; lecz i w inne dni tygodnia dużo niekiedy bywa przyjeżdżających, zwłaszcza z artykułami ogrodowemi i innemi przedmiotami, nietrwałéj konserwy. Dochód, od przyjeżdżających na targ pobierany na rzecz miasta, wynosi rocznie do 20,000 rub. Przemysł rękodzielniczy tutejszy stoi na bardzo nizkim stopniu rozwinięcia, chociaż miasto z natury swojego położenia handlowém być niemogące, w przemyśle szukaćby naturalnie powinno środków do życia. Rzemieślników liczy się tu zaledwie 1,858, a wyroby ich niewiele po za rogatki, nigdy może po za granice gubernji niewyglądają. Fabryk i rękodzielni z obszerniejszemi warstatami Wilno posiada 39; ogólna ich produkcja nieprzenosi lub mało co przenosi 40,000 rub. do roku; wyroby tutejsze niewystarczają nawet na konsumpcję miejscową. Wielu z pomiędzy mieszczan szuka zarobku po za miastem; w r. 1861 wydano na ten cel 1,119 świadectw paszportowych. Około 120 rodzin mieszczańskich trudni się ogrodownictwem po przedmieściach. Dochody Wilna na rok 1862 obrachowywano: zwyczajne na 46,407 r. 87 k., nadzwyczajne na 77, 990 r. $49\frac{3}{4}$ k. Rozchód stały obliczono na 57,044 r. $62\frac{1}{4}$ k., jednorazowy na 22,945 r. $87\frac{1}{2}$ k. Kapitału nietykalnego miasto posiada 3,684 r. $56\frac{1}{2}$ k.; długów ma 70,517 r. $88\frac{1}{4}$ k.; niedoboru liczy się 89,714 r. $3\frac{1}{2}$ k.; wydatków nieopłaconych 67,550 r. 24 k. Oprócz dochodów publicznych przez samo miasto wnoszonych, kassa Wilna wyręcza nadto pewne opłaty od towarów przywożonych tu na sprzedaż, co w ogóle około 25,000 rub. rocznie wynosi. Do miasta należy 1,098 dziesięcin 473 sążnie gruntu, oraz kilka folwarków zamiejskich liczących w ogóle 1,073 dzies. 14 sążni ziemi, co przynosi dochodu około 2,900 rub. Wreszcie miasto jest właścicielem gmachu ratuszowego, byłego teatru anatomicznego, 3 domów, 29 kramów, 1 sklepu i 2 młynów, co wszystko około 3,500 rub. dochodu przynosi. Miasto wydaje na wsparcie teatru 3,000 rub. Ulice główniejsze Wilna oświecają się 584 latarniami, pomiędzy któremi jest 392 olejnych, a 192 spirytusowych. (D. c. n.)

— „STRASZNY DWÓR.“— Dowiadujemy się, iż oddawna zapowiedziana opera „Straszny dwór,“ nad którą pracował nasz utalentowany kompozytor, Stanisław Moniuszko, ukończoną już została. Libretto ułożył p. Jan Chęciński, zaczerpnąwszy treści ze znanéj gawędy Wójcickiego.

— FABRYKA TEKTURY.— Wiadomo, iż za granicą mianowicie w Paryżu, wyroby z massy papierowéj i z tektury stanowią przedmiot niezmiernego handlu. W Warszawie, lubo introligatorstwo nasze otrzymało medal na Wystawie Londyńskiéj, tekturę sprowadzać trzeba było z zagranicy. Istniejące dotychczas dwie fabryki tektury w gatunkach najniższych dostarczające wyrobu, nie były nawet w stanie zadość uczynić wymaganiom. Spodziewać się należy, iż nowa fabryka tektury przez Mottier, założona w domu Bouquerella, przy rogu ulicy Chmielnéj i Szpitalnéj, a rozporządzająca dostatecznemi środkami, zaradzi potrzebie sprowadzania tektury z zagranicy i zarazem wpłynie na postęp wyrobów dwóch innych współzawodniczek. Życzyćby należało, aby powstała także fabryka wyrobów z massy papierowéj, mianowicie zaś zabawek, któremi zarzucają nas Niemcy dotychczas. Zabawki takie u nas wyrobione mogłyby podnieść przemysł. (G. W).

— Panna LUDWIKA SOBOLEWSKA, rodem Warszawianka, po dobrych studjach, przy pięknym i rozległym głosie, jako wyrobione soprano, staje teraz w rzędzie artystek; występować bowiem będzie w teatrze Contavali, jednéj z pierwszych scen w Bolonji, jako primadonna, na mocy zawartéj umowy. Uczennica pani Eugenji Garcia w Paryżu, a potém włoskiéj śpiewaczki Boccabadati w Bolonji, z całym zapałem poświęcona sztuce, śpiewać będzie w operach: Gli Esposti, Crispine e Comare i Regina di Colconda. Dobre ukształcenie, zamiłowanie w muzyce prawdziwe, głos sympatyczny i wabne dary natury zapowiadają jéj świetne powodzenie, którego z serca rodaczce naszéj życzymy. (G. W.)

— HANDEL RYZKI.—Donoszą nam z Rygi pod dniem 28 lipca: Konopie w ciągu upłynionego tygodnia niewiele dawały zajęcia tutejszéj giełdzie. Anglicy kupili jedną partję około 800 berkowców, płacąc za włókno zwyczajne po 132, a za cienkie po 135 rub., z różnicą na gatunkach o 3 rub.; za cienkie teraz jeszcze dają po téj cenie, ale sprzedający żądają o rubel drożéj. Niemcy konopie zwyczajne kupowali po 134 i 135 rub. ass. Paczesi Anglicy zakupili 250 berkowców po 90 rub. ass. Za len kupujący niedają więcéj nad 46, 44 i 37 rub. rs. Oléj konopny popytu niema; hurtem bez wyboru dostać można po 50 rub. sr. Siemienia konopnego 90 f. sprzedano 1,800 beczek po 5 r. 10 kop. Siemienia lnianego 6 m. kupiono 1,500 beczek po $7\frac{1}{2}$ rub., i sprzedających po téj cenie znaleźć dotąd można. Jęczmień kurlandzki 105—106 f. ma nominalną cenę 87 r., ale nabywców nań niewidać. Owies również niebył przedmiotem umów; za 75-funtowy żądają najniżéj po 63 rub., ale kupujący całkiem gdzieś znikli. Żyto wreszcie także mało jest poszukiwaném; sprzedający za 115—116 f. żądają po 96 rub.

— HANDEL ODESSKI.— W ciągu czerwca r. b. wyszło z portu Odessy rozmaitych towarów na wartość 2,633,612 rub. 40 k. Główne artykuły wywozu były następujące: pszenicy 187,669 czetw.; żyta 1,488 cz.; kukuruzy 35,414 cz.; mąki pszennéj $5,574\frac{1}{4}$ czetw.; siemienia lnianego i konopnego $8,112\frac{1}{2}$ cz.; łoju 6,354 pudy; wełny 17,100 p.; lin i powrozów 6,055 p. Przywóz towarów zagranicznych wyrównywa wartości 775,505 rub. Główne jego artykuły są następne: herbaty na 41,345 rub.; kawy na 45,700 r.; mączki cukrowéj na 15,600 r.; cukru rafinowanego na 11,225 r.; oliwy i t. p. na 64,300 r.; wina na 18,177 r.; napojów spirytusowych na 2,880 r.; owoców rozmaitych na 10,060 r.; tytuniu na 47,432 rub; cygar na 6,670 rub.; żelaza w sztabach na 24,740 r.; ołowiu na 1,150 r.; cyny w bryłach na 2,100 rub; wyrobów fabrycznych na 72,858 r.; machin i modelów na 34,150 r.; węgla kopalnego 213,500 pudów. Monety za granicę na obróty handlowe niewywożono; przywieziono zaś złotéj na 66,613 r., srebrnéj na 9,988 r. i assygnat na 105,859 r.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Fabryka nawozów sztucznych w Mitawie.— Słówko o koniach. — O potrzebie założenia fabryki pudretów w Wilnie.— Parę racjonalnych uwag o karmieniu bydła parzanką.

Dowiadujemy się z ostatniego numeru niemieckich kurlandzkich gubernjalnych wiadomości, o założeniu w Mitawie fabryki sztucznych nawozów. Analiza chemiczna okazała najświetniejsze rezultaty, nawozy te składają się z rozmaitych miejskich nieczystości w połączeniu z gipsem i innemi chemicznemi kombinacjami; nawóz ten obfituje w niezbędne części ammonjaku i fosforu. Mitawa obfitująca w wodne kommunikacje, połączone żeglugą parową, posiada środki łatwego i taniego transportu w najodleglejsze strony, i stąd też dla przedsięwzięcia tego rokować można szybkie rozwinięcie i obszerność rozmiarów.

Wspominając o nawozach sztucznych, nie możemy pominąć mąki koścjiž, która i u nas już zaczyna wchodzić w użycie; widzieliśmy już tego roku rezultata na oziminach, pod które w zeszłéj jesieni mąki kościanéj użyto, od saméj wiosny runie na tych poletkach odznaczyły się ciemnym kolorem, daléj źdźbła w czasie wypływania zboża niezwyczajną grubością, dziś zboże wyrosłe wyżéj człowieka, słoma jędrna, trawiasta, kłos bujny i ciężki, a co najważniejsza, że mimo gęstości zboże nigdzie nie wyległo. Za ukończeniem zbiorów nie omieszkamy podać ścisłych liczebnych rezultatów co do różnicy użytku, namiaru i wagi zboża otrzymanego z pola nawiezionego mąką kościaną i z takiejże saméj przestrzeni, gdzie tylko samych stajennych nawozów użyto.

Dziś, gdy nasze gospodarstwo na zupełnie inną musi wejść drogę, gdzie nie obszerność przestrzeni, ale plon z morga otrzymywany będzie skalą możliwości prowadzenia gospodarki, dziś nawóz więcéj niż kiedykolwiek jest osią, około któréj gospodarstwo całe obracać się musi, pomnażanie więc nawozów wszelkiemi środkami, korzystanie ze wszystkiego co tylko massę jego powiększyć nam może, wynajdywanie co najwięcéj surrogatów nawozowych, przede wszystkiém miejscowych, jako dla nas w obecném położeniu przystępniejszych, oto główny cel każdego dziś u nas rolnika, oto rękojmia bytu gospodarstwa, a z niém i krajowéj produkcji.

Z tych wychodząc zasad, za przykładem przedsiębierców Mitawy, czasby i nam zwrócić uwagę, szczególniéj tu w Wilnie, na taką massę marnującego się nawozu, jaki stanowią odchody ludzkie i inne nieczystości miejskie. Mało gdzie jest tyle dogodności miejscowych do założenia fabryki pudretów, jak w Wilnie, gdzie dość obrać dogodny punkt za miastem na brzegu Wilji, w dół biegu jéj koryta, i na stosownie urządzonych statkach ten bogaty materjał nawozowy spławiać. Sam proces fabrykacji łatwy i niezbyt kosztowny, nie trudno i o ludzi specjalnych, którzyby fabrykację tę z korzyścią umiejętnie poprowadzić mogli, idzie tylko o znalezienie ludzi dobréj woli, pojmujących interes i swój własny i ogólny, którzyby pierwsi dali początek zawiązkowi spółki, opartéj na akcjach, a interesby ten poszedł dobrze i nie tylko dla nich, ale i dla kraju obfite przyniósłby korzyści. Dość bowiem wziąść przeciętową liczbę mieszkańców Wilna, a stąd łatwo wyliczyć corocznie otrzymać się mogącą massę nawozu, z czego wypadnie nam ogromna cyfra, o jaką się produkcja krajowa corocznie zwiększyć musi i powinna.

Nawóz ten przerobiony na pudret będzie nawozem najdzielniejszym, a przytém najtańszym ze wszystkich nawozów sztucznych i przez to stać się może niewyczerpaném źródłem krajowego bogactwa.

Pomijając wszelkie dogodności, jakie otrzymujemy przy zadawaniu karmu parzonego, szczególniéj dla bydła rogatego, a które znajdują się w podwyższeniu odżywności, oszczędzeniu karmu i nakoniec w łatwości jego strawienia, mianowicie części jego drzewiastych i twardych, o których to korzyściach każdy praktyczny gospodarz dostatecznie jest przekonany, pomieszczamy tu kilka uwag o stopniu temperatury, w jakim najkorzystniéj karm przyrządzony za pomocą pary, powinien być bydłu podawany.

W zwyczajném karmieniu zimowém pasza i woda spożywana przez bydlę, trzyma średniéj temperatury 5° stopni Celsjusza, karm zaś przygotowany za pomocą pary, równa się temperaturze krwi, to jest 40° stopni C: zyskujemy więc 35 jednostek ciepła na każdym funcie massy pokarmowéj. Jeden funt węglorodu wywiązuje z siebie w ciele zwierzęcia 8,086 jednostek ciepła, przy użyciu karmu parzonego oszczędzamy więcéj jak półfunta węglorodu, którüby się musiał użyć na przyśpieszenie krążenia krwi, jedynie dla powiększenia ciepła w żołądku, potrzebnego dla ogrzania karmu spożytego przez bydlę, tu więc oszczędność węglorodu idzie wprost na produkcją mięsa, tłustości lub mléka.

Oszczędność ta nie jest mało znacząca, jeśli weźmiemy na uwagę, że półfunta węglorodu, według swojéj własności w procesie oddychania, równa się półfuntowi tłuszczu lub półtora funtowi cukru; że każda sztuka dorosłego zwierzęcia na każde tysiąc funtów wagi zatrzymuje w stanie normalnym 15-ście funtów atmosferycznego kwasorodu w krwi i tkankach, co w jednéj dziesiątéj części może być zastąpione półfuntem wyżéj wzmiankowanego węglorodu.

Mówiliśmy wyżéj, że fizyczne działanie pary robi karm ł a t w y m do strawienia, w skutek zaś dodanego jemu ciepła nabiera on własności p r ę d k i e g o strawienia. Między temi dwiema własnościami jest różnica, któréj nie należy zapominać.

I tak: jeżeli karm przygotowany za pomocą pary, będziemy dawać bydlętom dopiéro wtenczas, kiedy on ostygnie do 5-ciu stopni Celsjusza, to w takim razie działanie na niego soków żołądkowych będzie daleko słabsze i karm będzie zostawał bezczynnie w żołądku zwierzęcia do tego czasu, póki kosztem jego wewnętrznego ciepła nie rozgrzeje się do 40° stopni Celsjusza, na co w najlepszych okolicznościach potrzeba przynajmniéj godziny czasu. W ogóle podawanie karmu ciepłego szczególniéj przestrzegać należy, przy karmieniu bydląt dorosłych, produkując mięso lub nabiał, cielęta zaś winny być karmione chłodniejszym, byleby tylko łatwém do strawienia karmem(*). (T. S.)

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Paryż, 6-go sierpnia.

(Dokończenie.)

Akademja nauk odbywała z kolei swoje posiedzenie. Najżywsza rozmowa toczyła się tam w kwestji lokalnéj, projektowanéj przez rząd reorganizacji uczonego grona.

Od czasu swojego założenia akademja nauk podzielona na jedénaście wydziałów, składa się: z członków tytularnych, dziesięciu akademików wolnych, ośmiu członków zagranicznych korrespondentów, których liczbę przepis z 1808 roku, oznaczył na stu, i dwóch sekretarzy wieczystych: jeden do nauk matematycznych, drugi do fizycznych.

Na jedénaście wydziałów, dziesięć liczy po sześciu członków tytularnych; wydział geometrji, mechaniki, astronomji, fizyki powszechnéj, chemji, mineralogji, botaniki, ekonomji wiejskiéj i weterynarskiéj, anatomji i zoologji, nakonec, medycyny i chemji. Jeden wydział jeografji i żeglugi ma tylko trzech członków tytularnych.

Otóż tedy, parę miesięcy temu, minister stanu, od którego wówczas zależał Instytut francuzki, zawiadomił, iż chce dopełnić ten ostatni wydział, a nadto, dopełnić wydział jeografji i żeglugi pół-wydziałem nauk wojskowych.

Propozycja ministra sprawiła toż samo wrażenie na akademikach, co dmuchnięcie w ul na pszczołach. Tykanie ustaw swoich uważają oni zawsze za rzecz największéj wagi: kilku oświadczyło się za przyjęciem reformy, ogromna większość przeciwko. Kilko-tygodniowe obrady doprowadziły tylko do wotum odłożenia sprawy przyjęcia pół-wydziału wojskowego do przyszłego roku; większa bowiem część członków potrzebuje czasu do namysłu zanim dozwoli wprowadzić pomiędzy siebie tę nową gałęź wiedzy ludzkiéj.

Projekt przyjęcia trzech nowych członków do wydziału jeografji i żeglugi znalazł mniéj oporu. Na ostatniém posiedzeniu pan Tessan, jeden z członków tego ostatniego wydziału, popierał projekt rządowy; dowodził, że trzech uczonych nie może przedstawiać dostatecznie wszystkich specjalności, których wymaga teraz sztuka żeglarska; że nawet „kiedy już podniesiono rękę na świętą arkę“ należałoby może zapytać siebie, czy wszystkie wydziały odpowiadają dziś wszystkim potrzebom? Gdyby tak było, trzebaby przypuścić, iż nauka od końca ośmnastego wieku ani krok nie postąpiła. Jeżeli wszystkim co na to zasłużyli, nie otworzy drzwi swoich, dowiedzie, że od czasu założenia, nie wywierała żadnego wpływu na ruch naukowy. Nauka chemji naprzykład, tak się rozszerzyła, iż nie podobna, ażeby ją w areopagu naukowym Francji mogło tylko sześciu członków reprezentować. To też sam porządek rzeczy silniejszy od oporu rutyny, sprawia iż chemja zagarnęła inne, nie przeznaczone sobie wydziały, a to ze szkodą specjalności których nazwę noszą. Tak na przykład, wydział mineralogiczny liczy dwóch chemików c z y s t y c h, a w wydziale ekonomji wiejskiéj gdzie jedno miejsce opróżnione, na pięciu członków, jest trzech chemików. Być może, iż i to wakujące krzesło chemik zasiędzie. Mimo to, massa ich jeszcze stoi za drzwiami akademji.

Tak prawił pan Tessan. Czy wołał na pustyni? Przyszłość pokaże. Teraz, to tylko pewna, że marynarz ów jest sam jeden postępowym członkiem Akademji Nauk.

Akademja Napisów odbyła swoje doroczne posiedzenie 1 sierpnia. Zagaił je prezes Paulin-Paris zdaniem sprawy z rozdanych nagród.

Zwykłą nagrodę akademji, 2,000 franków, otrzymał Feliks Robion, professor historji, za opracowanie zeszłorocznego zadania: „Skreślić historją inwazji Gallów na wschodzie, opisać ich stosunki z Rzymianami i szczątki, jakie po nich pozostały w Azji mniejszéj.“

Za Starożytności francuzkie piarwszy medal otrzymał August Moutier, za „O p i s o p a c t w a N o t r e - D a m e - d e - l a - R o c h e.“ Drugi medal dano panu Aubert za pracę pod napisem: „D o l i n a A o s t e.“ Trzeci otrzymał pan Saige za badania historyczno-archeo-

(*) Dla niektórych winniśmy dodać raz jeszcze, że przez karm parzony nie rozumiemy słomy i pary, ale właściwy karm, jaki dobrze utrzymywane bydlę dostawać powinno, stosownie do celu hodowli.

logiczne, pod tytułem: „Państwo gruntowe w Langwedoku.“

Nagroda Goberta przeznaczona za najgłębsze dzieło historyczne lub studjum odnoszące się do dziejów Francji, otrzymał pan Jubainville za „Historją Duków i Hrabiów Szampanji.“

Nagrodę numizmatyczną przyznano Niemcowi, panu Franz Streber za dzieło pod tytułem: „Ueber die sogennanten Regenbogen-Schuesselchen.“

Pomijamy dzieła i nagrody mniejsze, jako czytelników naszych nie obchodzące.

Po ukończeniu raportu, pan Alfred Maury odczytał w imieniu Komissji starożytności francuzkich, raport z prac nadesłanych na konkurs 1863 roku. Po nim p. Egger w imieniu komissji Szkoły francuzkiéj w Atenach, zdawał sprawę z prac członków tejże szkoły. Posiedzenie zakończył p. Wallon odczytem swojego szkicu historycznego: „Powstanie włościan w Anglji roku 1381.“

Główne zadania akademji na rok 1864 i 1865, są:

„Zrobić studjum porównawcze liturgji greckiéj i liturgji rzymskiéj w starożytności pogańskiéj.“

Na tenże rok 1864: „Poszukiwać najdawniejszych kształtów alfabetu fenickiego; wskazać rozwój jego u rozmaitych ludów starożytnego świata.“

Do nagrody corocznéj na rok 1865 akademja zadała: „Oznaczyć datę i wartość rozmaitych tekstów kroniki Froissart'a; rozróżnić co w niéj do tego historyka należy, a co od poprzedników swoich pożyczył.“

Trzy medale pięciuset frankowe otrzymają w przyszłym roku najlepsze studja starożytności francuzkich.

Do wielkiéj nagrody (4,000 fr.) na rok 1865 zaproponowano: „Zebrać wszystkie dane geograficzne, topograficzne i historyczne o Palestynie, które są rozsiane w dwóch talmudach i innych księgach przechowujących tradycje żydowskie. Ułożyć te dane w systematyczną całość i wziąść pod ścisłą krytykę.“

— Wyszło z druku Sprawozdanie komissji własności literackiéj. Znajdujemy w niém ciekawe wymienienie ilości wydań dzieł wielkich klassyków francuzkich, które już stały się własnością ogółu. Jest to najlepsza miara ogromnego a przepadłego, brakiem prawa określającego własność umysłową, majątku tych pisarzy, oraz skazówka ducha panującego w rozmaitych epokach społeczności francuzkiéj.

Od roku 1714 do 1804, dzieła Voltaira miały 489 wydań we Francji, Anglji i Holandji. Od 1840 do 1862, liczą w przecięciu rocznie sto wydań cząstkowych pism Voltaira i cztery edycje dzieł zupełnych.

Wydania klassyczne arcydzieł Corneilla są niezliczone. Jego dzieła zupełne do roku 1830, miały tylko pięćdziesiąt edycij.

Teatru klassycznego Racina bito do dziś dnia po 25,000 egzemplarzy rocznie. Wydań niezupełnych dzieł jego, do roku 1835 było czterdzieści ośm, kompletnych siedmdziesiąt.

Teatru Moliera biją tu rocznie 20,000 egzemplarzy; dzieł niezupełnych autora Swiętoszka jest siedmdziesiąt wydań, — dzieł zupełnych sto pięćdziesiąt.

Tragedje Crebillon'a miały wydań piętnaście, najdawniejsze jest z roku 1707.

„Wielkość i upadek Rzymu“ za życia Montesquieu miały cztery wydania; po jego śmierci w lat dziesięć trzydzieści. Dwa tysiące egzemplarzy biją tu rocznie dla szkół klassycznych. „L'Esprit des lois“ liczy dwadzieścia wydań; „Listy perskie“ dwadzieścia; „Dzieła mieszane“ trzydzieści; edycij zupełnych dzieł Montesquieu liczą teraz czterdzieści pięć.

Dzieła zupełne Pascal'a miały tylko dziesięć wydań; ale częściowo odbijano ich wiele: „Myśli“ liczą 27 wydań do 1835 roku; późniéj odbito ich jeszcze dwanaście.

Sztuki teatralne Beaumarchais'go mają czterdzieści wydań niezupełnych: jego Dzieła wyborowe ośm; dzieła zupełne piętnaście.

Romanse Le Sage'a: „Uczeń z Salamanki,“ „Diabeł kulawy,“ „Gil-Blas,“ miały sto wydań. Teatr tegoż autora wydań czterdzieści— dzieła zupełne dwadzieścia jeden.

Dzieła filozoficzne, polityczne, literackie i artystyczne Jana Jakóba Rousseau miały do dziś dnia 195 wydań, nie rachując tłómaczeń; jego dzieła zupełne dziewięćdziesiąt pięć wydań francuzkich.

Bajki la Fontaina od dwóch wieków miewają po dziesięć edycij rocznie, co czyni blizko dwa tysiące wydań dzieł jego.

Są to szczegóły nader ważne dla prawodawców własności umysłowéj: niechże przynajmniéj przykład tylu wydziedziczonych, na korzyść księgarzy, autorów, posłuży ku zabezpieczeniu żyjących pisarzy.

— Agricol Perdiguier napisał nową nader budującą odezwę do wyrobników francuzkich, pod tytułem: „Question vitale sur le Compagnonnage et la classe ouvrière.“

A najprzód, kto jest pan Agricol?—Agricol Perdiguier przezwany przez wyrobników „Awinjończyk-Cnota“ (Avignonnais la Vertu) jestto czeladnik stolarski, którego przed dwudziestu laty lud paryzki obrał deputowanym. Jestto człowiek najczystszéj duszy, przynoszący zaszczyt całéj klassie roboczéj, doskonały typ uwriera francuzkiego, czującego swą godność i to zarazem, że ażeby ją kazać szanować, potrzeba wysokiéj moralności duszy a biegłości w rękach. Agricol jest Fenelonem robotników: mówi i pisze z prostotą niezrównaną; od książeczek jego wieje zdrowie, mające źródło w duchu zgody i pojednania; powab ich tak wielki, iż natchnęły dwóm genjalnym pisarzom francuzkim najpiękniejsze dwie postacie: Eugenjuszowi Sue Agricola, w „Żydzie Tułaczu;“ pani Sand Piotra Huguenin w „Compagnon du Tour de France,“ a nawet całą treść téj prześlicznéj powieści, w któréj myśl wielka na krok nie odstępuje wielkiéj imaginacji.

Od dawna założonym celem Agricola Perdiguier, jest połączenie pod jedną chorągiew miłości bratniéj, wszystkich żywiołów tak zwanego „Compagnonnage,“ czyli rzemieślniczéj wędrówki przedsiębranéj przez każdego francuzkiego czeladnika zanim się na majstra wyzwoli; jest zagładzenie licznych rozdziałów i współzawodnictwa odwiecznego, które istnieje pomiędzy czeladzią rozmaitych cechów. Agricol chce, żeby wszyscy rzemieślnicy mogli zarówno korzystać z dobrodziejstwa wędrówki.

Przeszło dwadzieścia lat jak obrany deputowanym, Agricol zaprzągł się do téj pracy: w ostatniéj swojéj książce powiada, że pracował daremnie... Gawoty i Deworanty (dwa nienawistne obozy czeladników) już wprawdzie zaniechali walk srogich, któremi dawniéj swoją wędrówkę po Francji zakrwawiali, ale nie myślą wcale o pojednaniu. Deworanty mianowicie okazują się krnąbrni i w pogardzie swéj dla innych cechów zatwardziali.

Z całéj téj ustawy niegdyś nader ważnéj, dziś już tylko nazwa istnieje. Wyobrażenia klassy pracującéj wzbiły się wyżéj. Agricol niemógł urzeczywistnić swojego zamiaru, bo działał przeciwko duchowi czasu. Można pokonać obojętność, wstręt ludzi, ale nie można zmienić z góry przepisanego porządku rzeczy. Wędrówki rzemieślnicze wiążą się z układem społecznym już nieistniejącym. Przeobrażenie przemysłu na inne tory pchnęło pracowników. Kiedy chodzi o to, żeby inaugurować nowe prawo ekonomiczne, pogodzić wolność pracy z jéj zabezpieczeniem; kiedy mechanika zasypuje świat cudami; kiedy para i drogi żelazne skracając odległości, czyniąc wyrobnika Dunkierki współpracownikiem wyrobnika Bajońskiego; kiedy wszystkie warsztaty są solidarne, a ogromny podział pracy obejmuje wszystkie przemysły — w cóż się obraca edukacja czeladnéj wędrówki? Jakie rękojmie może ofiarować Compagnonage? jakie daje rozwiązanie nowych problematów? Klassa robocza widzi w nim już tylko ruch innego wieku; podczas kiedy ją w tych przepisach chcą zamknąć, ona domaga się całkiem nowych ustaw.

Fakt ten nie zmniejsza wcale zasługi pana Perdiguier, a książka jego nie mniéj na uwagę wyrobników zasługuje; znajdą w niéj przepisy, z których będą mogli po wszystkie czasy korzystać: Agricol mówi im twarde prawdy, wyrzuca, iż zaniedbują swoje rzemiosłowe wychowanie, nie rozumiejąc, że nie ma rzemiosła, któregoby nie można podnieść do godności sztuki. Gdyby wyrobnicy tą myślą przejąć się chcieli, „Awinionczyk-Cnota“ znalazłby już dostateczną trudów swoich nagrodę.

— Sławny fotograf paryzki Nadar, utrzymuje, iż wynalazł dyrekcję balonów, a raczéj, iż stworzył ich poprawne wydanie. W piśmie pod tytułem: „Manifeste de l'autolocomotion aerienne,“ wyłożył zasady téj lokomocji, która w jeździe powietrznéj będzie tém, czém w żegludze statek parowy obok żaglowego. Nie poprzestając na manifeście, Nadar w pracowni swojéj odbywa publiczne próby, dowodzące, iż jazda powietrzna jest faktem dokonanym. Ponieważ to człowiek bardzo praktyczny, wynalazek swój już urzeczywistnia. Pod jego okiem i wedle jego planu, budują dom powietrzny, urządzony jak hotel, który pod ogromnym balonem wisieć będzie zamiast łódki. Za dwa miesiące balon Nadara wyleci w powietrze.

W kilku teatrach paryzkich zręczni fizycy pokazują teraz widma nieujętne. Jestto po prostu fenomen optyczny, nie łatwy do uskutecznienia chociaż powszedni w zasadzie— bo pomiędzy zasadą a zastosowaniem są zawsze trudności praktyczne do przełamania. Widmo sprawiające ogromne wrażenie na widzów, tworzy się z gry promieni odbitych od przezroczystego zwierciadła, któremu ciemności zastępuje zwykłe podmalowanie; widmo nie istnieje materjalnie—nie mniéj przeto widać larwę z białego światła chodzącą pośród rzeczywistych przedmiotów.

Ażeby otrzymać te widma tak duże, iż by je z każdego punktu sali widzieć było można, w teatrze Chatelet stawiają na scenie trzy zwierciadlane szyby wielkie na pięć metrów kwadratowych każda. Widmo zrobione z gry światła, jest oświecone u spodu dwiema lampami ukrytemi: rozumie się, że wyraźność widma zależy od mocy wchodzącego w jego skład światła.

Są to przedstawienia niezmiernie efektowe i kosztowne; ale wyłożone na przyrząd fizyczny koszta, zwracane bywają w trójnasób przez ciekawą publiczność, która nigdy na wzruszenia pieniędzy nieszczędzi.

—Demon Gry (Le Démon du jeu) pięcio aktowy dramat Teodora Barriére, natchniony głośnym procesem szulerskim p. Calzado et Compagnie, niemniéjszéj używa wziętości jak widma. Jestto sztuka śmiała, pełna ognia i gorzkiéj prawdy. Barrière tém się różni od innych dramaturgów, że wcale nie usiłuje podobać się publiczności; kiedy inni schlebiają panującym przywarom, on je smaga z całéj mocy.

Ostatnia sztuka autora Dziewic Marmurowych, jest analizą straszliwéj namiętności szulerskiéj, która mimo bacznego oka zwierzchności, grasuje w Paryżu. Autor obnaża fatalną ranę społeczności znudzonéj i odrętwiałéj.

Oto w kilku słowach treść. Raul Villefranche, szuler pana Barriere, zakochał się w niewinnéj córce poczciwego mieszczanina, który uważając każdego gracza za łotra, odmawia mu jéj ręki. Raul wykrada pannę i żeni się z nią za granicą. Przybywszy do Hamburga, przegrywa brylanty żony. Ona niedomyśla się niczego, ale zawezwany ojciec przybywszy, spostrzega fałszywy naszyjnik, którym zastąpiono prawdziwy i odmawia błogosławieństwa młodéj parze.

Trzeci akt odbywający się w Hamburgu, jest arcydziełem. Widzimy Raula nad ruletą. Donoszą mu, że go matka umierająca wzywa, a on nie może się oderwać od zielonego stołu... namiętność do gry z przywiązaniem synowskiem walczą i wyrywają sobie tę duszę zdolną do wszelkich uczuć, złych i dobrych. Kiedy już ma wychodzić, dowiaduje się, że matka umarła.

W czwartym akcie gracz ciągle biegnący po fatalnéj pochyłości, zrujnowany, uczy się oszukiwać w karty... Krzyk jego oburzającéj się uczciwości, przypomina najpiękniejszy rozdział Nędzarzy: „La Tempete sous un crane.“

Wyczerpawszy wszystkie boleści okropnego życia szulera, Raul się poprawia. Skoro własna żona oskarża go, iż kradł grając w karty, on przysięga na głowę dziecięcia, które ona w łonie swem nosi, że grać nie będzie—i dotrzymuje przysięgi. Nie pamiętamy tak wielkiego i słusznego powodzenia nowéj sztuki na scenie paryzkiéj jak téj, o któréj mowa.

Jeszcze słowo o grze, ale już nie występnéj.

Bawi teraz w Lyonie szachmistrz Polak, p. Władysław Mazurski, który daje for piona i posunięcie, sławnemu szachiście Murphy. To dość powiedzieć. Na ostatniem posiedzeniu publiczném w kawiarni ulicy Cesarskiéj, nie spójrzawszy ani razu na szachownice, grał na raz z dziesięcioma przeciwnikami. Skupiony, ale bez widocznéj fatygi, kręcąc sobie cygaretka, słuchał zapowiedzi każdego pociągnięcia i natychmiast dyktował swoje.

„Znane jest, pisze dziennik Lyoński, zadanie Euler'a zasadzające się na przeskoczeniu koniem sześćdziesięciu czterech pól szachownicy, bez postawienia go dwa razy na jednem miejscu. Euler znalazł dwa rozwiązania: w najlepszém, koń przybywszy na 64 pole bije na pierwsze; ztąd wynika, że próba udaje się, z jakiego bądź pola zaczęta. Mazurski wynalazł przerażającą komplikację tego zadania: Koń jego wychodzi z oznaczonego pola ażeby dójść do ostatniego równie oznaczonego, pod zastrzeżeniem, że kolor dwóch pól będzie różny. Tak postawione zadanie, otwiera 2,048 rozmaitych rozwiązań, wedle wyboru wskazanego przez pole wyjścia i przybycia. Mazurski, skoro wybór stanie, dyktuje nie patrząc, pochód konia i przybywa do celu w ciągu trzech lub czterech minut.“

Anglików bardzo podobno zaintrygował ten genjusz szachowy: przybywają umyślnie przypatrywać się grze Mazurskiego — niektórzy uchodzący, za biegłych, ćwiczą się po dniach i nocach, bo im ta sława spać nie daje.

Σ

Królewiec, 7 sierpnia 1863 r.

Zbiory wszędzie rozpoczęte a chociaż u nas i zagranicą deszcz przez kilka dni przeszkadzał, można przecież w ogóle spodziewać się dobrego rezultatu. Chwilowo uśpiony handel ma zniżenie cen pszenicy i żyta za sobą; inne gatunki ziarna utrzymały się w cenie. Export mało znaczący i mniejszy jak zazwyczaj.

Dzisiaj płacono za szefel:

	wagi.	korzec.	
Pszenicy czerwonéj	124—130	36½—40	złp.
„ pstréj	124—130	38½—40½	„
	świeży		
Żyta	118—120	24¾—25¾	„
Jęczmienia małego	102—106	20½—22	„
„ dużego	106—114	21 —23	„
Grochu biał. na paszę	— —	25½——	„
„ do gotowania	— —	27½——	„
„ zielonego	— —	27 ——	„
„ burego	— —	27 ——	„
Bobu	— —	29 ——	„
Wyki	— —	20 ——	„
Owsa	75—86	14 —16	„

Rzepak zaniedbany do 105 sgr.—52½ złp. płacono.
Siemię lniane nie pożądane i niżéj 108 f. średnie 75 sgr. 37½ złp.
Wełna więcéj poszukiwana, ceny bez zmiany.

FRYDERYK LAUBMEJER.
Agencja Domu Nadniemeńskiego w Królewcu.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 30 lipca (11 sierpnia).

Sześcioprocentowe ross. srebr. (żąd.)	108½%.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki (żąd.)	92.
„ 2-éj „	93½.
„ 3-éj „	97
„ 4-éj „	97.
„ 5-éj „ (żąd.)	92½.
„ 6-éj „	98.
„ 7-éj „	93½, 94.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4-éj poż.	„
„ 5-éj poż.	„
Pięcioproc. bilety banku państwa.	97¾, ¼.
Akcje Głownego Tow. kolei żelaz.	110, 108½.
Obligacje 4½ proc. tegoż. Tow.	82½.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	92.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	37 1/16, 3/16 p.
— — na Amsterdam	182, 182½ c.
— — na Hamburg	33, 33 1/16 sz. b.
— — na Paryż	388½, 389½ c.
Disconto od 7% do 8%.	

WARSZAWA, 11 sierpnia (30 lipca).

Listy zastawne oprócz kuponu	14 r.	77 k.
Obligi skarbowe — — (żąd.)	81—	5½—
Akcje Główn. Tow. kolei żel. (żąd.)	110—	50 —
Akcje spółki żeglugi parowéj	„ —	„ —
Obligacje tejże spółki	„ —	„ —
Akcje drogi żel. warszawsko-bydgoskiéj ż.	85—	50 —
— — warszawsko-wiedeńskiéj ż.	76—	„ —
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	96—	90 —
— na Hamburg (2 m.) za 300 m. b.	147—	30 —
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	77—	85 —
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	87—	30 —
— na Londyn (2 mies.) za 1 fst.	6—	55 —
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	99—	50 —
— na Moskwę (1 mies.) za 100 r.	99—	„ —

BERLIN, 7 sierpnia (26 lipca).

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	88¾ %.
— — 6-éj poż.	95.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	77¾.
— listy zastawne	90½.
— bilety bankowe.	92⅜.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 rub.	102⅛ t.
— na Warszawę (krótki term.) za 90 r.	92 tal.

HAMBURG, 7 sierpnia (26 lipca).

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki.	84¾ %.
— — 6-éj pożyczki	90 %.
— — 7-éj pożyczki	87⅝ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	31¾ sz. b.

AMSTERDAM, 7 sierpnia (26 lipca).

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki.	83½ %.
— — 6-éj p.	89⅛ c.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	176½ % c.

LONDYN, 7 sierpnia (26 lipca).

3-procentowe ang. konsolidy.	93⅜ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	93.
— — 7-éj poż.	92½
Weksle na Petersburg (3 mies.)	35¾.

PARYŻ 10 sierpnia (29 lipca).

Renta 3-proc.	67, 10.
Akcje kredytu ruchomego.	1058.
Akcje Główn. Tow. kol. żel.	„
Weksle na Petersburg za 1 r.	380 c.

ОБЯВЛЕНІЯ.

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 24 іюня сего года состоявшагося, на удовлетвореніе признанной подлежащею безспорному взысканію вошедшимъ въ законную силу постановленіемъ свенцянскаго земскаго суда, претензіи мѣщанина Мажуты къ мѣщанину Балюцкому по запродажной на участокъ земли Осташевка въ 500 руб. простирасмой, подверженъ въ публичную продажу упомянутый участокъ Балюцкаго Осташевка называемый свенцянскаго уѣзда въ 3 станѣ состоящей заключающій земли 45 дес., приносящій средняго чистаго годоваго дохода 80 руб., и по десятилѣтней сложности онаго, оцѣненный 800 р., и особо строенія 400 руб., а всего 1200 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи сего правленія срокъ торгамъ 2 числа октября мѣсяца сего года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ оныхъ чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Іюля 11 дня 1863 года. 1—407

Такъ какъ назначеннымъ 12-го и 14-го іюня с. г. въ Курляндскомъ губернскомъ правленіи торгамъ для продажи казенной фермы Гальсвигсгофъ, Фридрихслустской вѣтряной мельницы и Гросъ-Сессауской корчмы, не явились никакія торгующія лица, то Курляндское губернское правленіе, на основаніи предписанія высшаго начальства, доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что для продажи означенныхъ фермы, мельницы и корчмы назначены въ губернскомъ правленіи новые торги къ 13 и 16 августа с. г., и что продажа оныхъ будетъ производиться на тѣхъ-же условіяхъ, какъ это подробно сказано въ объявленіи отъ 6 и 31 мая с. г. Митава, іюля 16-го дня 1863 г. 1—426

Минскій Приказъ Общественнаго Призрѣнія симъ объявляетъ, что по опредѣленію, 1 мая 1863 года состоявшемуся, будетъ въ ономъ продаваться съ аукціоннаго торга заложенное и просроченное имѣніе Шепели, помѣщика Франца Михайлова Загорскаго, состоящее Минскаго уѣзда въ 1 станѣ, въ коемъ и принадлежащихъ къ оному деревняхъ Шепели и Лысцевичахъ поселено по 10-й ревизіи временно обязанныхъ 7 и крестьянъ 47, итого 54, а налицо 56, съ принадлежащею къ нему землею и всякимъ на ономъ строеніемъ. Торгъ назначается 7, а переторжка 12 августа 1863 года въ 11 часовъ утра. Почему, желающіе купить благоволятъ явиться въ сей Приказъ въ назначенный день и во всякое до торга время разсматривать бумаги, до производства продажи относящіяся. 3—430

Объ утраченномъ открытомъ листѣ.

Отъ Виленскаго питейно акцизнаго управленія 1 округа симъ объявляется, что 15 числа сего іюля мѣсяца, утраченъ случайно открытый листъ за N. 3451, выданный на имя Старшаго помощника надзирателя акцизнаго сбора, Левковича; нашедшаго таковой открытый листъ просятъ представить въ 1-й округъ. Въ противномъ же случаѣ документъ сей долженъ считаться не дѣйствительнымъ. 1—424

Виленскій сиротскій судъ, приглашаетъ въ присутствіе свое на 12-е число наступающаго августа, желающихъ взять въ арендное содержаніе домы, состоящія въ завѣдываніи суда. Іюля 1863 года.

Градскій голова К. *Тиль*. 1—425

Вошедъ въ Вилейскій уѣздный судъ съ прошеніемъ о прекращеніи силы и дѣйствія довѣренности, 12 сентября 1856 г. выданной мною, нижеподписавшимся, а также попечителемъ и опекуномъ брата моего Сотера и сестры нашей Станиславы, Роховыхъ дѣтей Дедерковъ, помѣщикомъ Михаиломъ Саковичемъ, дворянину Александру Самойловичу Каглѣ,— считаю нужнымъ, объявить о томъ публично.

Казимиръ Роховъ сынъ ДЕДЕРКО. 1—431

OGŁOSZENIA.

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż skutkiem decyzji onegoż 24 czerwca r. b. nastałéj na opłacenie uznanéj jako bezsprzecznie podlegającéj wyegzekwowaniu przez prawomocne postanowienie święciańskiego sądu ziemskiego pretensji mieszczanina Możuty do mieszczanina Baluckiego według intercyzy na uczastek gruntu Ostaszówka 500 rub. sr., będzie się licytować rzeczony uczastek Baluckiego, Ostaszówka nazwany i położony w 3-m cyrkule święciańskiego powiatu, zawierający 43 dzies. gruntu z dochodem czystym przecięciowo 80 r. rocznie i podług dziesięcioletniéj summy takowego oszacowany 800 r. budowle 400 r.—razem 1200 rub. Licytacja odbędzie się w sali posiedzeń tegoż rządu 2 października r. b. od godz. 11 z rana z prawnym we 3 dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery téj sprzedaży dotyczące, mogą je znaleźć w 3-m wydziale 8 stole tegoż rządu. 11 lipca 1863 roku. 1—407

Ponieważ na przeznaczoną 12-go czerwca b. r. w Kurlandzkim rządzie gubernjalnym licytację dla sprzedaży fermy skarbowéj Halswigshof, Fryderychlustskiéj, wiatraku i Gross-Sessauskiéj karczmy, kontrahenci nie stanęli, przeto tenże rząd ogłasza, iż nowa licytacja na sprzedaż rzeczonych artykułów została naznaczona na 13 i 16 sierpnia r. b. i że sprzedaż onych odbędzie się na tychże warunkach, jak o tém podano jest w obwieszczeniu z 6 i 31 maja. Mitawa 16 lipca 1863 roku. 1—426

Miński urząd opieki powszechnéj ogłasza, iż w skutek decyzji 1 maja 1863 roku zapadłéj, będzie się w nim sprzedawać z licytacji zastawiony i w terminie niewykupiony majątek Szepieli obywatela Franciszka, syna Michała, Waborskiego, położony w powiecie mińskim, w 1-m cyrkule, w którym, jak również w należących do niego wsiach Szepiele i Łyscewiczach, osiedlono podług 10-go popisu czasowo-obowiązkowych 7 i włościan 47, razem 54, a obecnie 56, z gruntami i wszelkiemi budowlami. Licytacja naznacza się 7-go, a przetarg 12-go sierpnia 1863 roku, o 11-éj godzinie z rana. Życzący kupić takowy, raczą zgłosić się do tegoż urzędu w dniu naznaczonym i w każdym przed licytącją czasie, dla przejrzenia papierów tejże sprzedaży dotyczące. 3—430

O straconym bilecie otwartym.

Wileński zarząd trunkowéj akcyzy 1-go okręgu zawiadamia, iż 15-go lipca b. r. stracono przypadkiem bilet otwarty pod N. 3451 wydany na imię starszego pomocnika dozórcy poboru akcyznego Lewkowicza; znalazcę tego biletu uprasza o przedstawienie do 1-go okręgu. W razie przeciwnym dokument ten poczytuje się za niebyły. 1—424

Wileński sąd sierocki wzywa do urzędu swego na 12 sierpnia b. r. życzących wziąść w dzierżawę domy zostające w zawiadywaniu tegoż sądu. Lipca 1863 r.

Prezes miasta K. Thiel. 1—425

Podawszy do Wilejskiego powiatowego sądu prośbę o skasowanie plenipotencji, 12 września 1856 r. wydanéj przeze mnie niżéj podpisanego, a także przez W. Michała Sakowicza, jako kuratora i opiekuna brata mego Sotera i siostry naszéj Stanisławy, dzieci ś. p. Rocha Dederki, dworzaninowi Aleksandrowi Samuelowiczowi Kahlowi,— uznałem za potrzebne ogłosić o tém publicznie.

Kazimierz Rocha syn DEDERKO. 1—431

Stracone świadectwo ucznia VI klasy A. Czepielewskiego, wydane w r. 1863 dnia 6 go maja za N. 664. 2—423

Прибывшіе въ Вильно отъ 31 іюля по 2 августа 1863 г.

ГАСТИННИЦА НИШКОВСКАГО. Графъ Тышкевичъ Піусъ; Козелло Игнатій; Сипайло, военный лекарь; Новицкій, прап. Вельцъ Карлъ, учит. бѣлос. гимн.; Глиндзичъ, помѣщица съ семействомъ.

ГОСТИННИЦА ЕВРОПА. Тайн. сов. сенат. Крузенштернъ; действит. статс. совѣт. Окуновъ; ген. маіоръ Бобринскій; поруч. Юслицовъ; поруч. Волочениновъ; поруч. баронъ Кауриъергъ; надвор. совѣт. Небольсинъ; титуляр. совѣт. Дельфинъ; коллежс. сов. Сабуровъ; надвор. совѣт. Бутковскій; титуляр. сов. Баранецкій; поруч. графъ Гинтеръ; капитанъ Зелвсковскій; поруч. Сильдеринъ; поруч. Шенфельсъ; бригад. кап. Шмейлингъ; поруч. Фонъ Шлифенъ; купецъ Сегалъ.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНЬСКАГО. Генералъ маіоръ Беклемишевъ; отстав. маіоръ Алекс. Гильфердингъ; жена тит. совѣт. Люд. Гриневичева; пом. Софія Толочко; коллеж. ассес. Зерцаловъ; коллеж. ассес. Гнилицкій; отстав. поруч. Рацулъ; поруч. Френцъ; отстав. прапор. Гутовскій съ женою.

Przyjechali do Wilna od 1 do 3 sierpnia 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Hr. Tyszkiewicz Konst. ob.; Koziełło Ignacy ob.; Sipajło wojenny lekarz; Nowicki; chor.; Welc Karol profes. biało. gim.; Glindziczowa obyw. z familją.

HOTEL EUROPEJSKI. Radca taj. senator Kruzensztern; rzecz. radca st. Okunow; jen. maj. Bobrinski; porucz. Juslicow; porucz. Wołoczeninow; por. Kaurenberg; radca dw. Nebolsin; radca hon. Delfing; radca hon. Saburow; radca dwor. Butkowski; radca hon. Baranecki; por. hr. Ginter; kap. Zelkowski; por. Silderen; por. Schenfels; kap. bryg. Schmejling; por. Schelfing; kupiec Segal.

HOTEL POZNAŃSKI. Jener. maj. Beklemiszew; dymisjow. maj. Aleksander Hilferding; żona tyt. sowiet. Ludwika Hrynkiewiczowa; ob. Zofja Tołoczko; kol. ass. Ziercałow; kol. as. Hnilicki; dymis. porucz. Racuł; por. Frenc; dymis. ch. Gutowski z żoną.

Дозволено Цензурою. 2 Августа 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.